

วรรณคดีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้บริหารการศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมิตำราราภาษาไทยที่มีคุณภาพดีและมีปริมาณมากพอสำหรับการเรียนการสอนในประเทศ และได้สังเกตเห็นด้วยว่าปัจจุบันตำราสิ่งพิมพ์เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในประเทศทั่วโลก (วันชัย บัณฑิตานนท์ 2522 : 2) จึงได้ริเริ่มให้มีโครงการส่งเสริมการสร้างตำราภาษาไทยขึ้น ซึ่งในแต่ละสถาบันก็จะมีรูปแบบและวิธีดำเนินการต่าง ๆ กัน แต่เป้าหมายหรือจุดประสงค์นั้นจะเหมือนหรือคล้ายคลึงกันคือ การเพิ่มจำนวนตำราภาษาไทย อาทิเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เริ่มมีการให้รางวัลการแต่งและแปลตำรายุ่่นในพ.ศ. 2518 (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518) และในปีพ.ศ. 2523 ได้จัดตั้งสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหา เลือกรสรและจัดพิมพ์ตำราและเอกสารที่มีคุณค่าทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา ให้มีตำราภาษาไทยมากขึ้น ให้ผลิตได้ไ้หนังสือที่มีคุณภาพดีในราคาประหยัดและเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของมหาวิทยาลัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523 : 1)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดตั้งโครงการสำนักพิมพ์ขึ้นในปีพ.ศ. 2522 โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิต เผยแพร่ และจัดจำหน่ายตำรา คำสอน ผลงานวิจัย เอกสารประกอบการศึกษา และหนังสืออื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในค้ำนวิชาการทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2522 : 1)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงแม้จะยังไม่มึรูปแบบโครงการสำนักพิมพ์เต็มรูป แต่ก็มึหน่วยงานที่จัดพิมพ์ตำราโดยมึจุดประสงค์เพื่อพิมพ์ตำรา คำบรรยาย คู่มือการศึกษา เอกสารและสิ่งพิมพ์ทั้งหลายของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2519 : 139)

ส่วนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อแรกเริ่มจัดตั้งมหาวิทยาลัยยังไม่มึรูปแบบของโครงการสำนักพิมพ์แต่ก็กำสรริเริ่มโครงการฯ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่งานวิชาการ (อัญมณี ชัยประสพ, สัมภาษณ์) และต่อมาในปีพ.ศ. 2527 ได้เริ่มโครงการจัดตั้งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชขึ้นในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 (2527 - 2529)

นอกจากมหาวิทยาลัยดังกล่าวแล้วยังมีมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ได้ริเริ่มโครงการสร้างตำราขึ้นมาด้วย ซึ่งโครงการส่งเสริมและสร้างตำรานี้อาจมีการเรียกชื่อแตกต่างกันไปแล้วแต่ว่าสถาบันใดจะคิดกำหนดขึ้น แต่โดยแท้จริงแล้วจุดมุ่งหมายก็คือ การให้มีตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษามากขึ้นนั่นเองไม่ว่าจะเป็นการเขียนหรือการแปลของผู้เขียนหนังสือวิชาการ ซึ่งส่วนมากมักจะไม่ได้คำนึงถึงผลกำไรหรือตัวเงินที่จะได้รับแต่คำนึงถึงความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ศักดิ์ศรี และความต้องการที่จะเผยแพร่สิ่งที่ตนรู้มากกว่า (Dessauer 1974 : 54)

โครงการตำราหรือสำนักพิมพ์

ความหมายของโครงการตำราหรือสำนักพิมพ์นั้น ถ้าจะดูโดยความหมายของคำแล้ว จะเห็นว่ามีความแตกต่างกัน คือโครงการตำราเป็นแผนการที่จะผลิตตำราออกมา แต่สำนักพิมพ์จะหมายถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดพิมพ์หรือผลิตเอกสาร หรือตำราต่าง ๆ ออกมาเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ แต่โดยที่การผลิตตำราในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยแต่ก่อนมาได้มีการดำเนินการอย่างจริงจังแน่นอน เพิ่งจะมีการริเริ่มในเรื่องนี้กันอย่างจริงจังเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง ดังนั้น หน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดหาและจัดพิมพ์ตำราของสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันจึงมีชื่อเรียกทั้งสองอย่าง มหาวิทยาลัยที่เพิ่งริเริ่มให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องการเลาะแสวงหาและจัดพิมพ์เผยแพร่ตำรามักจะเรียกว่า เป็นโครงการตำราหรือโครงการสำนักพิมพ์หรือแม้แต่โครงการโรงพิมพ์ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อเตรียมการที่จะเป็นสำนักพิมพ์ที่เต็มรูปต่อไป แต่สำหรับมหาวิทยาลัยที่ได้ดำเนินการเรื่องนี้มาจนกระทั่งผ่านพ้นขั้นทดลองหรือเตรียมการแล้วก็มักจะเรียกว่า เป็นสำนักพิมพ์ ดังนั้นกล่าวโดยสรุปแล้วโครงการตำราและสำนักพิมพ์มีจุดประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินการอย่างเดียวกัน คือ เลาะแสวงหาและเผยแพร่ตำราหรือเอกสารวิชาการที่มีคุณภาพไว้ใช้เพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แต่รายละเอียดปลีกย่อยของการจัดตั้งและวิธีดำเนินการอาจแตกต่างกันไปบ้างตามความจำเป็นและความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน

โดยทั่วไปแล้วสำนักพิมพ์จะประกอบด้วยหน่วยงาน 3 หน่วยงานด้วยกัน คือ สำนักพิมพ์โรงพิมพ์ ศูนย์หนังสือ ทั้งสามหน่วยงานนี้มักจะรวมกันเรียกว่า University Press แต่คำว่า University Press นี้ยังไม่สามารถหาคำที่เหมาะสมในภาษาไทยได้ ดังนั้นถ้าจะเรียกสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยว่าสำนักพิมพ์ก็ดูจะมีความหมายแคบกว่าที่เป็นจริง เพราะบางแห่งมิได้ประกอบด้วยสำนักพิมพ์เพียงหน่วยงานเดียวเท่านั้นแต่ประกอบด้วยทั้งสามหน่วยงานรวมกัน

เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งทั้งสองสถาบันจะมี 3 หน่วยงานด้วยกันคือ สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ ศูนย์หนังสือที่ทำหน้าที่ผลิตตำราที่ไต่ล่อนในสถาบัน แต่มหาวิทยาลัยบางแห่งก็อาจประกอบด้วยตัวสำนักพิมพ์และฝ่ายจัดจำหน่ายหรือร้านหนังสือเท่านั้น เช่น Singapore University Press แต่มหาวิทยาลัยที่มีครบทั้งสามหน่วยงานก็มีหลายแห่ง เช่น University of Philippines Press และ University of Malaya Press เป็นต้น (วันชัย ศิริชนะ 2522) ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายและงบประมาณของแต่ละมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ

ปัญหาการผลิตตำรา

ในประเทศที่พัฒนาแล้วมหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ มักจะมี University Press ของตนเองเกือบทั้งสิ้น เช่น Oxford University Press, Cambridge University Press, Tokyo University Press, Cornell University Press เป็นต้น การพิมพ์ตำราทางวิชาการของประเทศที่พัฒนาแล้วเหล่านี้จะมีปัญหาน้อยกว่าประเทศในแถบเอเชีย เพราะในประเทศที่พัฒนาแล้ว สำนักพิมพ์เอกชนสามารถจัดพิมพ์ตำราในระดับสูงออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจำหน่ายได้มากและสามารถขายได้ในราคาสูง ในกรณีที่เป็นตำราที่หายาก แต่ในประเทศแถบเอเชียความแตกต่างในเรื่องนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจน กล่าวคือการพิมพ์ตำราวิชาการ รายงานการวิจัย และตำราต่าง ๆ นั้น สำนักพิมพ์เอกชนมักไม่สนใจเพราะต้นทุนในการจัดพิมพ์สูง จำนวนจำหน่ายน้อยและอำนาจการซื้อของผู้บริโภคต่ำ (Association of Southeast Asian Instructions of Higher Learning 1975 : 21-23) ดังนั้น หนังสือวิชาการส่วนมากมักจะได้รับบริการจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ที่ได้มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งหวังกำไร เช่น สถาบันวิจัย สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย (University Press) พิศิธรภรณ์ และสมาคมวิชาการต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการผลิตตำราขึ้นมาเองถึงแม้ว่าจะต้องประสบกับการขาดทุนอยู่บ้างก็ตาม ทั้งนี้เพื่อรักษาเอกลักษณ์ที่มีคุณค่าทางวิชาการต่าง ๆ ไว้มิให้สูญหายไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าสำนักพิมพ์เหล่านี้มีส่วนช่วยอย่างมากในการจัดพิมพ์หนังสือวิชาการ เฉพาะสาขาในการศึกษาชั้นสูงในระดับอุดมศึกษาที่มีจำนวนผู้ใช้มีน้อยและไม่มีเล่มใดเป็นหนังสือที่ขายดีเลย ซึ่งการพิมพ์จำนวนน้อยเช่นนี้สำนักพิมพ์เอกชนไม่อาจจัดพิมพ์ได้เพราะมีการเสี่ยงมากเกินไป (Dessauer 1974 : 55)

นอกจากปัญหาทางด้านการสัทธิพิมพ์และการตลาดแล้ว ปัญหาประการต่อมาคือคณาจารย์หรือนักวิชาการในมหาวิทยาลัยนั้นเป็นข้าราชการได้รับเงินค่าตอบแทนค่อนข้างน้อยจึงจำเป็นต้องมีงานพิเศษอื่น ๆ ทำพร้อมกันไปด้วย ทำให้ไม่มีเวลาที่จะเขียนตำรา ฉะนั้นปัญหาการขาดแคลนตำราจึงยังคงมีอยู่ แต่ถ้าตำราใดที่มีผู้ใช้มากก็กลับตรงกันข้าม คือ มีผู้เขียนออกขายมากเพราะได้ผลตอบแทนสูง ส่วนอาจารย์ใหม่ ๆ ที่ยังไม่มีประสบการณ์ด้านการเขียน เรียบเรียงตำรามักไม่ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมงานเขียนตำราเท่าที่ควร หรือไม่กล้าเสี่ยงในการลงทุนพิมพ์ตำราเอง เพราะต้องลงทุนมากแต่จำนวนจำหน่ายน้อย ซึ่งเป็นเพราะมีผู้ใช้จำนวนจำกัด หรือผู้เขียนยังไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

วิธีการแก้ไขของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับเรื่องนี้วิธีการหนึ่งก็คือการสัทธิตั้งโครงการตำราหรือสำนักพิมพ์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นขึ้นเพื่อทำหน้าที่แสวงหา สัทธิพิมพ์ และจำหน่ายตำราทางวิชาการที่มีคุณค่า ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยในประเทศไทยก็ได้ดำเนินการเรื่องนี้ไปแล้ว ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฯลฯ และโดยเฉพาะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการสัทธิประชุมทางวิชาการขึ้นเพื่อพัฒนาในด้านการเรียนการสอน และได้มีการกล่าวในหัวข้อของตำราเรียนระดับอุดมศึกษาว่าคุณภาพของตำราเรียนในระดับอุดมศึกษานั้นควรมีสัทธิลักษณะอย่างไร ปัญหาต่าง ๆ ตั้งแต่ตัวผู้เขียนตำรา ผู้ตรวจตำรา ลิขสิทธิ์ในตำราของผู้เขียนตำรา สถานที่พิมพ์ตำรา การร่วมมือระหว่างสถาบัน ฯลฯ และได้มีการเสนอแนะในปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ และข้อเสนอแนะข้อหนึ่งสำหรับปัญหาตำราเรียนในระดับอุดมศึกษา คือ การส่งเสริมให้มีสำนักพิมพ์ประจำสถาบัน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524 : 37-38) เพื่อเป็นแหล่งในการสัทธิพิมพ์ตำรา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้สัทธิตั้งโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของอาจารย์คณะครุศาสตร์ชั้น (ทั้งนี้โดยความร่วมมือกันระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการ) วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตตำราทางวิชาการในสาขาวิชาหรือวิชาที่ขาดแคลนตำราในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า เพื่อให้ผลิตได้มีตำราที่มีคุณภาพไว้ใช้ในราคาประหยัดเป็นการแบ่งเบาภาระการสัทธิพิมพ์ให้อาจารย์ และยังทำหน้าที่สัทธิจำหน่ายแทนอาจารย์เจ้าของตำราให้อีกด้วย อาจารย์ผู้เขียนตำราที่ส่งให้ฝ่ายวิชาการจะได้รับมอบตำราที่พิมพ์เสร็จแล้วจำนวนหนึ่ง และเป็นผู้มีสิทธิ์ในตำราของตนต่อเมื่อฝ่ายบริหารสัทธิจำหน่ายแก่ผลิตจนคุ้มทุนแล้ว และเจ้าของตำราสามารถนำตำราคืนไปสัทธิพิมพ์เอง หรือส่งสำนักพิมพ์แล้วแต่กรณี หรือมอบให้

ฝ่ายวิชาการรับผิดชอบการคัดเลือกและจำหน่ายต่อไปอีกได้ อย่างไรก็ตามก็ตีแม่ครบระยะ 2 ปี หากยังจำหน่ายตำราไม่หมดผู้เขียนก็สามารถนำไปคัดเลือกที่อื่นได้ (กองแก้ว เจริญอักษร, บรรณาธิการ 2526 : 7-8) ซึ่งวิธีนี้จะเป็นวิธีการหนึ่งในการช่วยเพิ่มจำนวนผลตำราในระดับอุดมศึกษาให้กว้างออกไป

เมื่อมีการตั้งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขึ้นแล้วขั้นต่อไปคือการสรรหาตำราที่มีคุณภาพมาคัดเลือก ก่อนที่ตำราเล่มใดจะได้รับการคัดเลือกจะต้องผ่านการพิจารณาคุณภาพตำราจากผู้ตรวจที่มีคุณวุฒิในสาขานั้น ๆ เป็นผู้ตรวจ ซึ่งผู้ตรวจพิจารณาตำราจะต้องเป็นผู้มีความสามารถ รอบรู้ และเหมาะสมในสาขาวิชานั้น ๆ และที่สำคัญจะต้องมีใจเป็นกลางอย่างแท้จริง ในทางปฏิบัติโดยทั่วไป สำนักพิมพ์จะต้องได้รับคำรับรองคุณภาพอย่างน้อยจากผู้ตรวจ 3 คนจึงจะรับมาคัดเลือก (Dessauer 1974 : 57) และการหาข้อยุติว่าตำราดีหรือไม่เป็นสิ่งที่อาจมีข้อโต้แย้งอยู่ได้ เสมอระหว่างสำนักพิมพ์กับอาจารย์ผู้เขียนตำราในเรื่องของการเลือกคัดพิมพ์หรือไม่พิมพ์เล่มใด เพราะผู้เขียนมักจะไม่ยอมรับว่าคุณภาพของตำรา ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะพิมพ์จำหน่ายเผยแพร่ได้ หรือเป็นตำราที่มีผู้ใช้น้อย ทางสำนักพิมพ์จะกล่าวว่าคุณเขียนยังไม่ถึงขั้นหรือเข้าเกณฑ์ หรือยังหาแหล่งเงินสนับสนุนไม่ได้ อาจารย์ผู้เขียนมักกล่าวว่าคนที่หนังสือคนเขียนขายได้ไม่ได้ เพราะทางสำนักพิมพ์ที่ไม่พยายามเผยแพร่เท่าที่ควร ไม่มีแผนการโฆษณาที่ดี ทำให้คนไม่รู้สักหนังสือ ซึ่งถ้าโฆษณาดีแล้วก็อาจขายได้มาก จะไม่ต้องหาเงินส่วนอื่นมาชดเชยหรือสนับสนุน (Smith 1962 : 103) ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ

ปัญหาใหญ่ที่สุดที่สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเผชิญก็คือ เรื่องเงิน หน่วยงานแม่ คือมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้สนับสนุนทางการเงินอยู่มีภาระที่จะต้องดิ้นรนต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงของราคาของสินค้าและค่าแรงมาก ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือสำนักพิมพ์ได้อย่างเต็มที่ สำนักพิมพ์จึงต้องพยายามดิ้นรนหารายได้มาชดเชยส่วนที่ขาดทุนเพื่อให้เลี้ยงตัวอยู่ได้ ซึ่งอาจทำได้โดยการพิมพ์หนังสือที่ตลาดต้องการมาก ๆ มาจำหน่ายหารายได้ชดเชย (Smith 1962 : 58)

ก่อนที่จะศึกษาสิกลงไปในรายละเอียดของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราหรือสำนักพิมพ์ของสถาบันการศึกษาทั้ง 4 แห่งคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ก็จะได้กล่าวถึงสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของประเทศที่พัฒนาแล้วและของประเทศทางแถบเอเชียบางประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบถึงลักษณะหรือรูปแบบของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

ก่อนอื่นจะขอล่าวถึงมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ คือ มหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศ-
อังกฤษ (The Britain's Open University) ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา
ในระดับอุดมศึกษาให้กับประชาชนทั่วไปโดยไม่คำนึงถึงฐานะหรือคุณวุฒิเดิมทางการศึกษา ทางด้าน
การเรียนการสอนใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล โดยอาศัยสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ ฯลฯ
เป็นหลัก มหาวิทยาลัยได้ตั้งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย (The Open University Press) ขึ้น
เพื่อรับผิดชอบงานด้านการจัดพิมพ์เอกสารการสอนและสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย ขั้นตอนการ
ดำเนินการผลิตเอกสารการสอนกระทำโดยคณะกรรมการกลุ่มผู้ผลิต โดยมีฝ่ายปฏิบัติการ
(Operations Division) เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 3-4 คน คณะกรรมการ
อาจประกอบไปด้วยนักวิชาการด้านเนื้อหา ผู้ผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ นักเทคโนโลยี
ทางการศึกษาที่ทำหน้าที่แนะนำให้คำปรึกษาด้านสื่อและโครงสร้างของชุดวิชา คณะจารย์ประจำวิชา
นักวิชาการด้านหลักสูตร บรรณาธิการ และนักวางรูปแบบ ที่จะช่วยในการเขียนและผลิตชุด-
การสอน กรรมการผู้พิจารณา เนื้อหาที่มีทั้งอาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเชิญมา เอกสาร
การสอนเมื่อผ่านการพิจารณาแล้วจะส่งมาให้ฝ่ายปฏิบัติการดำเนินการ และถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัย
จะมีโรงพิมพ์ของตนเอง แต่เป็นโรงพิมพ์ขนาดเล็ก งานพิมพ์ส่วนใหญ่จึงจ้างพิมพ์จากภายนอก
กล่าวคือโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยในแต่ละปีจะผลิตงานได้ประมาณร้อยละ 5 ของค่าใช้จ่ายในการ
พิมพ์ทั้งหมด (Britain's Open University 1984 : 1-6)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยอยู่ 2 ประเภท คือ ประเภทที่มี
โรงพิมพ์ของตนเอง และประเภทที่ไม่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง การบุกเบิกการพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา
ปัจจุบันนี้ มหาวิทยาลัยที่มีโรงพิมพ์จะเข้าร่วมและร่วมมือกันในการจัดตั้งสำนักพิมพ์ร่วมเพื่อดำเนิน-
การจัดพิมพ์หนังสือหรือตำราของมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก ทุนอุดหนุนหรือเงินบำรุงในการพิมพ์
ที่ได้รับจากรัฐจะตกอยู่กับมหาวิทยาลัยเหล่านี้ ส่วนมหาวิทยาลัยที่ไม่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง
ไม่อาจเข้าร่วมในการดำเนินการข้างต้นได้ และไม่มีเงินในการใช้จ่าย แต่ก็มีความหวังที่จะทำได้
โดยนำเงินบำรุงที่รัฐบาลให้มาสมทบกันเข้าตั้งเป็นสมาคม เช่น สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
New England ตั้งขึ้นมาอย่างมั่นคงจากการสนับสนุนของมหาวิทยาลัย Brandies มหาวิทยาลัย
Clark มหาวิทยาลัย Dartmouth มหาวิทยาลัย New Hampshire มหาวิทยาลัย Rhode
Island และมหาวิทยาลัย Vermont (The Report of The National enquiry

1979 : 24-25) ซึ่งวิธีการนี้จะเป็นวิธีที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จะเข้าร่วมมือกันในการจัดตั้งแหล่งสำหรับผลิตตำราเพื่อเผยแพร่ความรู้ออกไป

มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้ทำการจัดตั้งสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยขึ้นในปี ค.ศ. 1893 สำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเป็นสำนักพิมพ์ที่รับจัดพิมพ์ตำราวารสาร และหนังสือในวงการศึกษาคาสตร์ โดยรับจัดพิมพ์หนังสือทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย คณะผู้ดำเนินการของสำนักพิมพ์ ประกอบด้วยผู้มีชื่อเสียงเด่น ๆ ในสาขาวิชาต่าง ๆ และเป็นหนึ่งในบรรดาผู้นำของวงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยของโลก ปัจจุบันสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียได้รับความสนใจจากทั่วโลก มีการส่งต้นฉบับหนังสือและบทความที่มีคุณค่าทางความรู้จากที่ต่าง ๆ มาให้สำนักพิมพ์ ดำเนินการจัดพิมพ์ ซึ่งบรรดาหนังสือที่สำนักพิมพ์จัดพิมพ์ให้ นั้น 40% เป็นหนังสือที่เขียนโดยคณาจารย์ของคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย โดยลิขสิทธิ์ของหนังสือดังกล่าวเป็นของมหาวิทยาลัย

การคัดลอกการของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียจะมีเจ้าหน้าที่ 75 คน ของสำนักพิมพ์กระจายอยู่ในสำนักงานใหญ่ที่เบิร์กลีย์ คณะผู้จัดพิมพ์ที่สาขาแอลเอ แลสเวกัส สำนักงานชายที่นิวยอร์ก และคลังพัสดุที่ริชมอนด์ แคลิฟอร์เนีย ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียจำกัด การตลาดทั้งหมดอยู่ที่สาขาประเทศอังกฤษ และรับเป็นผู้ติดต่อในการจำหน่าย เก็บรักษาที่นิวยอร์กและประเทศอังกฤษ หนังสือของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสามารถหาซื้อได้ทั่วโลก มีผู้แทนจำหน่ายที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา ประเทศญี่ปุ่น ตะวันออกกลาง และกลุ่มประเทศอเมริกาใต้

คณะกรรมการควบคุมการดำเนินงานของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียประกอบด้วยเจ้าหน้าที่อาวุโสของมหาวิทยาลัยและผู้แทนของคณะต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงจำนวน 9 คณะของมหาวิทยาลัยซึ่งจะเป็นผู้รับผิดชอบชี้ขาดการปฏิบัติงานของสำนักพิมพ์ การอนุมัติยอมรับพิมพ์ตำรา มีคณะกรรมการบรรณาธิการตรวจพิจารณาตำราที่ส่งมาพิมพ์ สำนักพิมพ์ไม่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง แต่จะว่าจ้างโรงพิมพ์เอกชน การผลิตหนังสือนับตั้งแต่ตรวจต้นฉบับจนออกมาเป็นรูปเล่มใช้เวลาประมาณหนึ่งปี ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของหนังสือเล่มนั้น ๆ (The University of California Press 1984)

ถึงแม้ว่าสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียจะเป็นสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียง มีผู้บริหารงานที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชา หนังสือที่ผลิตจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนอกจากจะใช้สอนภายในมหาวิทยาลัยแล้วยังส่งไปขายยังต่างประเทศ และต่างประเทศก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วตำราที่จะได้รับการพิจารณาจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย และได้รับการคัดพิมพ์ออกมาเป็นรูปเล่มนั้นจะต้องเป็นตำราที่เขียนโดยศาสตราจารย์ผู้มีชื่อเสียง ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปในวงวิชาการ ส่วนอาจารย์ในสาขาวิชาที่ไม่กว้างเหมือนทางด้านวิทยาศาสตร์ เช่น ทันตแพทย์หรือโบราณคดี ตำราที่ใช้สอนนักศึกษาจะเป็นเอกสารที่อาจารย์เจ้าของวิชาเป็นผู้พิมพ์ต้นฉบับขึ้นเองแล้วใช้วิธีโรเนียวหรือถ่ายเอกสารแล้วเอ็บเป็นชุด ๆ สำหรับใช้ในการสอน ซึ่งวิธีนี้เป็นที่นิยมกันมาก (Silverstein, สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยเฟิร์น (Fern Universität) เป็นมหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศเยอรมันนี ดำเนินการสอนโดยระบบการสอนทางไกลโดยใช้สื่อการสอนหลักคือ สิ่งพิมพ์ภาพชุดและเทปเสียง รูปแบบการสร้างเอกสารการสอนแตกต่างจากมหาวิทยาลัยเปิดของไทย คือไม่ได้ตั้งคณะกรรมการกลุ่มผู้ผลิตชุดวิชาซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ นักเทคโนโลยีทางการศึกษา และนักประเมินผล แต่กระทำในรูปของการมอบหมายให้อาจารย์หรือผู้ทรงคุณวุฒิคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบเขียนทำเพียงคนเดียว ซึ่งเมื่อได้รับมอบหมายแล้วจะต้องเป็นผู้วางแผนพัฒนา ประเมินผลด้วยตนเองโดยอิสระ และมีสิทธิ์เต็มทีในวิชานั้น ๆ เป็นการให้ความรับผิดชอบ และการดำเนินการทุกอย่างจำเป็นต้องยึดมั่นอยู่ในความรู้ความสามารถ ความริเริ่มและประสบการณ์ที่อิงตัวบุคคลเท่านั้น ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่ว่าจะออกมาดีหรือไม่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนก็จะเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากงานของตนเอง ซึ่งโดยวิธีนี้มหาวิทยาลัยเชื่อว่าจะทำให้ผู้ได้รับมอบหมายพยายามอย่างสุดความสามารถที่จะทำให้ดีที่สุด เพื่อรักษาชื่อเสียงของตนเอง (Otto Peters 1983 : 2)

มหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศเนเธอร์แลนด์ (The Open University of the Netherlands) เป็นมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับประชาชนทั่วไปมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าจะได้มีการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในระบบปกติไว้เป็นอย่างดีแล้วก็ตาม เพราะยังมีคนอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาในระบบปกติได้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ สื่อการสอนหลักของมหาวิทยาลัยเปิดแห่งนี้คือ สื่อสิ่งพิมพ์ แบบฝึกปฏิบัติ และ

การศึกษาภาคปฏิบัติในห้องทดลอง การผลิตและการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์จัดว่าเป็นงานใหญ่งานหนึ่งของมหาวิทยาลัยที่ใช้บุคลากรจำนวนมาก มหาวิทยาลัยแห่งนี้ไม่มีนโยบายที่จะจัดตั้งโรงพิมพ์ของตนเอง เพราะโดยนโยบายทั่วไปของรัฐแล้วไม่สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแข่งกับเอกชน งานด้านการผลิตตำราส่วนใหญ่จะเป็นการเตรียมต้นฉบับ และการเตรียมการพิมพ์เพื่อส่งให้สำนักพิมพ์ดำเนินการจัดพิมพ์ต่อไป (วันชัย ศิริชนะ 2527 : 12-15)

การผลิตตำราเรียนถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมากอันดับหนึ่งในการพัฒนาปัญญาของประชาชนของประเทศ ประเทศทางซีกโลกตะวันตกซึ่งได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในข้อนี้ และได้เห็นว่าปัญหาอันหนึ่งของประเทศที่กำลังพัฒนาคือ การขาดแคลนหนังสือ จึงได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือโดยตั้งเป็นโครงการต่าง ๆ ขึ้น ตัวอย่างเช่น English Language Book Scheme (BLBS) เป็นโครงการจัดทำหนังสือภาษาอังกฤษที่ประเทศอังกฤษให้การสนับสนุน โครงการนี้ในแต่ละปีจะขายหนังสือได้กว่า 1 ล้านเล่ม และมีจำนวนเรื่องหลายร้อยเรื่อง เพื่อที่จะใช้เป็นตำราในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย รองลงไปได้แก่ประเทศเยอรมันตะวันตกและสหภาพโซเวียตรัสเซียก็พยายามที่จะให้ความช่วยเหลือทางวิชาการรวมทั้งความร่วมมือความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์ด้วย นอกจากนี้ยังมีโครงการหนังสือ "อินโดอเมริกัน" ซึ่งเป็นโครงการผลิตตำราเรียนของชาวอเมริกัน ภายใต้โครงการนี้ตำรา 1,000 เล่ม ได้ถูกจัดพิมพ์ใหม่เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เป็นตำราเรียนในมหาวิทยาลัยของประเทศอินเดีย นับได้ว่าโครงการหนังสือของต่างชาติทำให้เกิดผลดีกับประเทศที่กำลังพัฒนา คือทำให้นิสิตนักศึกษาได้ใช้หนังสือที่ราคาไม่แพงเกินไปนักและได้หนังสือหลาย ๆ สาขาวิชาที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ ตลอดจนทำให้เทคนิคให้อุปกรณ์การพิมพ์ทันสมัยแก่ผู้จัดพิมพ์ท้องถิ่นอีกทั้งยังช่วยแปลตำราภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาท้องถิ่นอีกด้วย (พรชูลี อาชวอรัง 2527 : 113-126, แปลจากฟิลิปป์ ซี. เอลทเบย์ 1975)

มหาวิทยาลัยมาลาया (University of Malaya) มีสำนักพิมพ์เป็นของตนเอง ซึ่งทำหน้าที่สรรหา ควบคุม ตรวจสอบคุณภาพของตำราที่จะพิมพ์จำหน่าย ดำเนินงานโดยคณะกรรมการที่จะพิจารณาเลือกสรร และตรวจสอบคุณภาพของตำราที่จะจัดพิมพ์ สำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยมาลาयाมีโรงพิมพ์แต่เป็นโรงพิมพ์ขนาดเล็ก งานส่วนใหญ่เป็นวารสาร และแผ่นปลิวต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย มีพิมพ์ตำราบ้างเล็กน้อย เมื่อสำนักพิมพ์หรือมหาวิทยาลัยต้องการพิมพ์หนังสืออาจจะเลือกพิมพ์โดยพิมพ์ที่โรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัยหรือส่งออกพิมพ์ภายนอกได้ และในด้าน

การส่งจำหน่ายจะส่งให้ทางร้านสหกรณ์ของมหาวิทยาลัยเป็นผู้ขายให้ สำหรับค่าลิขสิทธิ์การแต่งหนังสือ นั้น ผู้แต่งจะได้ประมาณ 10-15% ของราคาขาย (วันชัย ศิริชนะ 2522 : 4)

มหาวิทยาลัยอินโดนีเซีย (University of Indonesia) ได้เริ่มจัดตั้งสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ซึ่งสำนักพิมพ์มีหน้าที่เป็นทั้ง Publisher และ Printer ไปด้วยเป็นสำนักพิมพ์ขนาดเล็กแต่จะขยายไปในอนาคต

มหาวิทยาลัยสิงคโปร์ (Singapore University) เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐเปิดทำการสอนถึงปริญญาเอก มีนักศึกษาประมาณ 8,000 คน ตำราที่ใช้ในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มาจากต่างประเทศ (ซึ่งนักศึกษาของสิงคโปร์ไม่มีปัญหาในการใช้ตำราเหล่านี้) อีกส่วนหนึ่งจะเป็นตำราที่มาจากสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัย (Singapore University Press) ซึ่งมิฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัย การบริหารงานและงบประมาณเป็นของตนเอง มหาวิทยาลัยไม่ได้ให้เงินอุดหนุนแต่อย่างใดมีเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 5 คน คือ ผู้จัดการ ทำหน้าที่เป็น Chief Editor มี Editor 2 คน และเจ้าหน้าที่ 2 คน มีคณะกรรมการบริหารสำนักพิมพ์ซึ่งมหาวิทยาลัยแต่งตั้งเป็นผู้ควบคุมและกำหนดนโยบายในการทำงาน งานส่วนใหญ่ของสำนักพิมพ์เป็นการสรรหาหนังสือที่มีคุณภาพได้มาตรฐานมาเพื่อจัดพิมพ์ตามความต้องการของฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัย โดยภาษาที่ใช้เป็นภาษาอังกฤษ ในการสรรหาเรื่องมาจัดพิมพ์นั้นผู้จัดการอาจพิจารณาจากเรื่องที่อาจารย์หรือผู้เขียนต่าง ๆ ส่งมาให้พิจารณาหรืออาจไปขอให้ผู้อื่นผู้ใดเขียนก็ได้ หลังจากได้เรื่องแล้ว ผู้จัดการและ Editor จะเป็นผู้ตรวจสอบว่าได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ เมื่อผ่านการตรวจสอบขั้นต้นนี้แล้วก็ส่งให้ Reader หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือกสรรแล้ว ซึ่งอาจเป็นคนในมหาวิทยาลัยหรือภายนอกหรือต่างประเทศก็ได้ ตรวจสอบคุณภาพในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง หลังจากตรวจสอบแล้วผู้จัดการจะเสนอผลการตรวจสอบคุณภาพให้คณะกรรมการบริหารพิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่าจะรับพิมพ์หรือไม่ หนังสือเมื่อผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วจะถูกส่งไปพิมพ์โดยโรงพิมพ์ภายนอก (มหาวิทยาลัยไม่มีโรงพิมพ์ของตนเอง) การจ่ายค่าลิขสิทธิ์ปกติดจะจ่ายประมาณ 10% ของราคาขาย

มหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์ (University of Philippines) เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ใหญ่ที่สุดของประเทศฟิลิปปินส์ มีสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัย (University of Philippines Press) ทำหน้าที่เป็นทั้งสำนักพิมพ์และโรงพิมพ์ในขณะเดียวกัน มีร้านหนังสือของ

ตนเองอยู่ภายใต้การบริหารของผู้บริหารคนเดียว โดยมีคณะกรรมการบริหารซึ่งแต่งตั้งโดย มหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดและควบคุมนโยบาย สำนักพิมพ์จะรับพิมพ์ตำราและหนังสือต่าง ๆ ที่ เขียนโดยอาจารย์ของมหาวิทยาลัย หรือบุคคลภายนอกที่มหาวิทยาลัยหรือคณะกรรมการบริหาร ยอมรับ (วันชัย ศิริชนะ 2522 : 11-14)

จากการศึกษาสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในแต่ละ มหาวิทยาลัยจะมีเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ กันในการผลิตตำรา แต่เมื่อสังเกตแล้วจะเห็นว่า จะมีวิธีการหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะหรือรูปแบบของมหาวิทยาลัย

การส่งเสริมการผลิตตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา

ต่อจากนี้จะกล่าวถึงโครงการส่งเสริมการผลิตตำราภาษาไทยของมหาวิทยาลัยภายใน ประเทศซึ่งได้กำหนดขอบเขตที่จะศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยในระบบปิดหรือระบบปกติและในระบบเปิด คือ มหาวิทยาลัยในระบบปิดหรือระบบปกติได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรม- คำลัตรี มหาวิทยาลัยในระบบเปิดได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยจะศึกษาสังเกตไปในรายละเอียดของแต่ละสถาบันถึงที่มา วัตถุประสงค์ โครงสร้างการบริหาร วิธีการดำเนินงาน ฯลฯ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ต่าง ๆ การสัมภาษณ์บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมการผลิตตำราดังกล่าว ดังจะนำ เสนอต่อไปนี้

โครงการตำราจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เห็นความสำคัญของการผลิตตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา มาเป็นเวลานานแล้ว โดยได้เริ่มโครงการส่งเสริมทางด้านนี้อย่างมีขั้นตอนตามลำดับ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2515 ได้เริ่มโครงการหน่วยผลิตเอกสารมหาวิทยาลัยขึ้นเพื่อจัดพิมพ์เอกสารวิชาการ และการบริการต่าง ๆ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516 : 1) และเป็นการเตรียมการที่จะเป็น โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยต่อไป พร้อมทั้งเป็นเครื่องมือในการผลิตสิ่งพิมพ์ต่อไปในอนาคต ซึ่งโครงการฯ นี้ได้เจริญเติบโตขึ้นสมดังเจตนารมณ์ของการก่อตั้ง กล่าวคือ ในปัจจุบันได้เป็นโรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ที่สมบูรณ์แบบและสามารถสนองความต้องการในการผลิตเอกสารและตำราด้านต่าง ๆ ของมหา- วิทยาลัยได้อย่างเต็มที่

ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมการแต่งและแปลตำราขึ้น โดยมีเหตุผลที่สำคัญคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าการศึกษาในมหาวิทยาลัยจะมีประสิทธิภาพดีขึ้นถ้าหากมีตำราภาษาไทยสำหรับให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ จึงได้ถือนโยบายในขั้นที่จะส่งเสริมให้คณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยแต่งและแปลตำราภาษาไทยที่มีคุณภาพดีให้มีปริมาณมากยิ่งขึ้น เพื่อใช้ประกอบการศึกษา ซึ่งในปีเดียวกันนี้เองก็ได้ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาตำราตามโครงการดังกล่าว ซึ่งได้กำหนดเป็นนโยบายไว้ว่า "จะส่งเสริมให้คณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยแต่งตำราที่มีคุณภาพดี เพื่อใช้ประกอบการสอนให้มากยิ่งขึ้น" ในระเบียบดังกล่าวก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาคุณภาพของตำราไว้ดังนี้

หลักเกณฑ์การพิจารณา

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคุณภาพตำรามีดังนี้

1. ความยาวของตำรา ตำราที่สมควรได้รับการพิจารณาให้รางวัลสนับสนุนควรมีความยาวเฉพาะส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของตำราอย่างน้อย 100 หน้ากระดาษขนาด $8\frac{1}{2} \times 11$ นิ้ว ถ้าสั้นกว่า 100 หน้า ให้คณะกรรมการวิชาการประจำสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ หากเห็นสมควรได้รับการพิจารณาให้รางวัลสนับสนุน ให้ส่งต่อกรรมการตรวจตำรา เพื่อพิจารณา หากเห็นว่าไม่สมควรให้ส่งคืนผู้แต่งตำรานั้น

2. คุณภาพของตำรา ตำราเล่มใดจะได้รับรางวัลสนับสนุนมากหรือน้อยนั้นให้ถือคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญที่สุด การพิจารณาตัดสินคุณภาพของตำรามีหลักเกณฑ์กว้าง ๆ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้

2.1 ความถูกต้องในต้นเนื้อหาวิชา กรรมการควรพิจารณาความถูกต้องของสิ่งต่อไปนี้ ข้อมูล ทฤษฎี สูตร คณิตศาสตร์ การทดลอง การตีความ หลักฐานอ้างอิง การเสนอแนวความคิดและเหตุผล ฯลฯ

2.2 ความสมบูรณ์และความลึกซึ้ง กรรมการควรพิจารณาว่าตำราเล่มนั้นมีขอบเขตคลุมเนื้อหาวิชาที่ผู้เขียนมุ่งหมายครบถ้วนหรือไม่ แต่ละเรื่องแต่ละตอนอธิบายหรือวิเคราะห์ไว้ละเอียดถี่ถ้วนและลึกซึ้งเพียงใด มีส่วนประกอบอื่นซึ่งเป็นประโยชน์แก่การอ่านหนังสือเล่มนั้นและการค้นคว้าต่อไป เช่น บทนำ สารบัญ เชิงอรรถ บรรณานุกรม ภาคผนวก ภาพประกอบ แผนภูมิ ฯลฯ ตามสมควรหรือไม่

2.3 ความแจ่มแจ้งในด้านการใช้ภาษา กรรมการควรพิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้ การใช้คำถูกหลักภาษาและตรงตามความหมายหรือไม่ ตัวสะกดการันต์ถูกต้องหรือไม่ เป็นคำสุภาพที่นิยมใช้ในภาษาไทยหรือไม่ ศัพท์บัญญัติต่าง ๆ ถูกต้องหรือควรแก้ไขอย่างไร ใช้ตรงกันตลอดทั้งเล่มหรือไม่ การใช้วรรคตอนเป็นอย่างไร ข้อความอ่านเข้าใจง่าย กระชับและมีความสัมพันธ์กันดีหรือไม่ การเรียบเรียงเรื่องราวในแต่ละย่อหน้าและแต่ละบทมีความเกี่ยวเนื่องกันหรือไม่ สำนวนและโวหารเป็นภาษาไทยและเหมาะสมกับเรื่องแต่ละตอนหรือไม่ การอธิบาย การเปรียบเทียบการวิเคราะห์ละเอียดและแจ่มแจ้งหรือไม่ ฯลฯ

วิธีการพิจารณา

เมื่อกรรมการตรวจตำราได้พิจารณาคุณภาพของตำราโดยละเอียดแล้วให้เขียนความเห็นย่อ ๆ ลงในแบบฟอร์มที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ พร้อมทั้งเสนอแนะสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เขียนได้แก้ไขเพิ่มเติม และปรับปรุงตำราให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในกรณีที่กรรมการตรวจตำราท่านหนึ่งท่านใดมีปัญหาและต้องการปรึกษากับกรรมการท่านอื่น เพื่อพิจารณาร่วมกัน อาจขอร้องผ่านคณะกรรมการประจำสาขาวิชา ให้นัดหมายกรรมการท่านอื่นมาร่วมประชุมเพื่อพิจารณาตำราได้ เมื่อพิจารณาตัดสินแล้วให้กรรมการตรวจตำรากำหนดอัตรารางวัลสนับสนุนที่สมควรได้รับตามกำหนดไว้ในระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยโครงการส่งเสริมการแต่งและแปลตำรา พ.ศ. 2518 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518

โครงการส่งเสริมการแต่งและแปลตำรา พ.ศ. 2518 ใช้วิธีการส่งเสริมและลงใจ โดยการให้รางวัลการแต่งตำราเป็นรูปของตัวเงิน และแบ่งระดับคุณภาพและเงินรางวัลออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. งานใหม่ แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นดี	ให้เงิน 8,000.-บาท	และเพิ่มอีกในอัตรา 40.-บาท ต่อหน้า
ชั้นดีมาก	ให้เงิน 15,000.-บาท	และเพิ่มอีกในอัตรา 40.-บาท ต่อหน้า

2. งานเรียบเรียง แบ่งออกเป็นตำราประเภทประกอบปาฐกถาและตำราประเภทประกอบปฏิบัติการ

ตำราประเภทประกอบปาฐกถา แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นดี	ให้เงิน 6,000.-บาท	และเพิ่มอีกในอัตรา 30.-บาท ต่อหน้า
ชั้นดีมาก	ให้เงิน 11,000.-บาท	และเพิ่มอีกในอัตรา 30.-บาท ต่อหน้า

ตำราประเภทประกอบปฏิบัติการ แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นดี ให้เงิน 4,000.-บาท และเพิ่มอีกในอัตรา 20.-บาท ต่อหน้า

ชั้นดีมาก ให้เงิน 7,000.-บาท และเพิ่มอีกในอัตรา 20.-บาท ต่อหน้า

3. งานแปล ให้เงินในอัตรา 130.-บาท ต่อ 1,000 คำ ของต้นฉบับเดิม

ลิขสิทธิ์ของตำรา

มหาวิทยาลัยได้กำหนดให้ลิขสิทธิ์ของตำราที่ได้รับรางวัลในการตีพิมพ์ครั้งแรกเป็นของมหาวิทยาลัย แต่เงินค่าลิขสิทธิ์ครั้งแรกที่จะได้จากผู้ตีพิมพ์นั้นให้เป็นของผู้เขียนทั้งหมด นอกจากนี้แล้วยังมีการประกาศเกียรติคุณของผู้เขียนที่ได้รับเงินรางวัลด้วย

การพิมพ์จำหน่าย

ในการพิมพ์จำหน่ายนั้นระเบียบได้กำหนดไว้ว่า มหาวิทยาลัยจะเป็นผู้ดำเนินการในการตีพิมพ์ครั้งแรก โดยมหาวิทยาลัยอาจพิมพ์เองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นเป็นผู้พิมพ์ หรืออนุญาตให้ผู้เขียนตีพิมพ์เองก็ได้แล้วแต่กรณี (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518) ซึ่งหลังจากโครงการฯ นี้ได้ดำเนินการแล้วก็เห็นผลให้คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีความกระตือรือร้นในการแต่งตำรามากยิ่งขึ้น ทำให้มหาวิทยาลัยได้ตำราภาษาไทยที่มีคุณภาพดีออกมาเป็นจำนวนมาก แต่โดยที่ขอบเขตของโครงการส่งเสริมการแต่งและแปลตำรา พ.ศ. 2518 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีขอบเขตแคบ เพราะมิได้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ ประกอบกับตำราที่จะเสนอให้พิจารณาคุณภาพมีมากขึ้น ดังนั้นในปี 2520 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาโครงการพิมพ์ตำราขึ้น เพื่อพิมพ์ตำราที่ได้รับรางวัลและการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยทุกเล่ม สำนักพิมพ์แก่นิสิต และบุคคลภายนอกในราคาถูก เพื่อให้นิสิตได้มีตำราเรียนให้มากขึ้น และเผยแพร่ความรู้แก่บุคคลทั่วไป โดยมหาวิทยาลัยได้มอบให้ฝ่ายวิชาการ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย และศูนย์หนังสือ รับผิดชอบในการดำเนินการนี้ ดังนี้

ฝ่ายวิชาการ

1. กำหนดหน้าที่เป็นสำนักพิมพ์ คือพิจารณาตำราและจัดส่งต้นฉบับให้แก่โรงพิมพ์ กำหนดจำนวนพิมพ์ ชนิดของงานพิมพ์ ระยะเวลาของลิขสิทธิ์
2. ตั้งงบประมาณค่าพิมพ์ตำราในระยะแรกของการดำเนินงาน เพื่อเป็นทุนพิมพ์ตำราในอว่วงที่ยังไม่ได้เงินหมุนเวียนจากการขายตำรา
3. กำหนดราคาขายโดยประสานงานกับโรงพิมพ์และศูนย์หนังสือ

ในการทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ ฝ่ายวิชาการอาจตั้งกรรมการชุดหนึ่งขึ้นโดยเฉพาะ

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. มีหน้าที่พิมพ์ตำราตามที่ฝ่ายวิชาการกำหนด
2. คิดต้นทุนการพิมพ์ และกำไร ขึ้นสำหรับค่าดำเนินการของ โรงพิมพ์

แล้ว เสนอให้ฝ่ายวิชาการและศูนย์หนังสือทราบ

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. มีหน้าที่จำหน่ายตำรา โดยจะจำหน่ายทั้งภายในมหาวิทยาลัย และวางตลาดภายนอก
2. คิดราคาขายเท่าที่กิจการของศูนย์จะดำเนินการได้ แล้ว เสนอให้ฝ่ายวิชาการทราบ
3. ทำบัญชีรับจ่าย เสนอฝ่ายวิชาการ พร้อมทั้งส่ง เงินรายได้จากการขายตำราใน

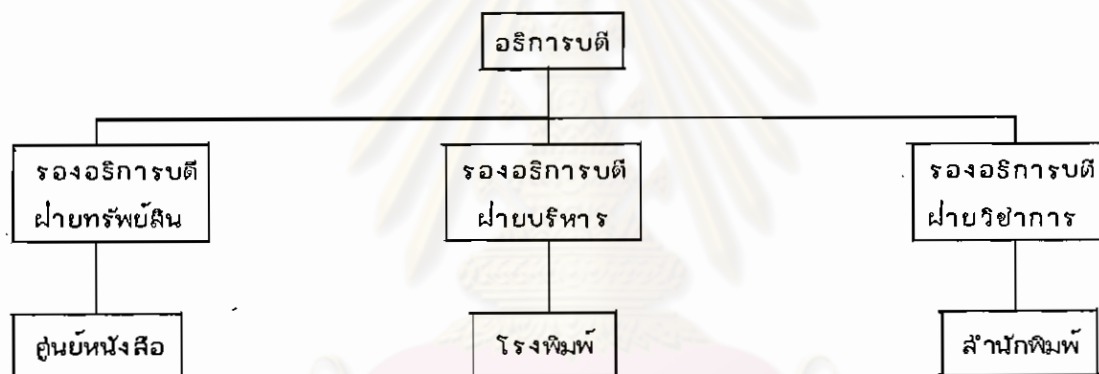
แต่ละปีให้ฝ่ายวิชาการ

การดำเนินการจัดพิมพ์ตำราที่ได้รับรางวัลนั้นมหาวิทยาลัยจะรับผิดชอบให้ทุกเล่ม แต่จะจัดพิมพ์ในรูปแบบที่ต่างกัน กล่าวคือถ้าเป็นตำราที่คาดว่าจะขายดี จะพิมพ์เป็นรูปเล่มหนังสือด้วยการเรียงพิมพ์หรือออฟเซ็ท ถ้าเป็นตำราที่คาดว่าจะขายได้น้อย จะพิมพ์เป็นโมโนกราฟ เย็บเล่ม และจะพิมพ์จำนวนน้อย โดยจะดำเนินการจัดพิมพ์เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ในขั้นเริ่มต้นฝ่ายวิชาการจะขอให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นชุดหนึ่ง ทำหน้าที่ร่างระเบียบเกี่ยวกับโครงการตำราของมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ร่างระเบียบการพิมพ์ตำรา และแก้ไขระเบียบรางวัลตำราให้สอดคล้องกับระเบียบการพิมพ์ตำรา และให้เหมาะสมแก่สภาวการณ์ด้านตำราของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน
2. เมื่อร่างระเบียบเสร็จแล้ว ฝ่ายวิชาการจะนำเสนอกิจกรรมพิจารณาโครงการพิมพ์ตำราเพื่อพิจารณา เมื่อเห็นชอบแล้วให้นำเสนอต่อมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณา
3. เมื่อได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยแล้ว ฝ่ายวิชาการจะขอให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้งกรรมการโครงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดพิมพ์ตำราในโครงการฯ
4. ฝ่ายวิชาการ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย และศูนย์หนังสือ จะประสานงานกัน

ส่วนในด้านงบประมาณในการดำเนินการ ฝ่ายวิชาการต้องขออนุมัติงบประมาณจากมหาวิทยาลัยเป็นทุนในการจัดพิมพ์ ในระยะเริ่มต้นประมาณปีละสามแสนบาท เป็นเวลาอย่างน้อยสามปี หลังจากนั้นโครงการนี้อาจดำเนินการด้วยเงินหมุนเวียนจากการขายตำราได้ และในระยะยาวอาจผ่อนใช้คืนมหาวิทยาลัยได้ เมื่อกิจการดีขึ้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520)

เมื่อโครงการพิมพ์ตำราดำเนินการมาได้ระยะหนึ่งจนถึงปี พ.ศ. 2522 ฝ่ายวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้แต่งตั้ง "คณะกรรมการพิจารณากิจการตำราและเอกสารทางวิชาการของมหาวิทยาลัย" เพื่อพิจารณาแนวทางการผลิตตำราภาษาไทย โดยได้นำเสนอและผ่านที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการของมหาวิทยาลัยได้มีมติรับหลักการตามที่เสนอ และส่งมหาวิทยาลัยได้มีมติให้ประกาศใช้ ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 ซึ่งจะเป็นหน่วยงานที่ประสานงานร่วมกับโรงพิมพ์ และศูนย์หนังสือของมหาวิทยาลัย ในการผลิตตำราภาษาไทยขึ้นใช้ในมหาวิทยาลัย รายละเอียดของทั้งสามหน่วยงานในด้านโครงสร้าง วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน อาจจะนำเสนอได้ตามรายละเอียดดังนี้

โครงสร้างของโครงการตำราจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อแสวงหา เสือเอกสาร และ จัดพิมพ์ตำราและเอกสารที่มีคุณค่าทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อให้มีตำราภาษาไทยมากยิ่งขึ้นและให้ผลิตได้ใช้หนังสือที่มีคุณภาพดีในราคาประหยัด
3. เพื่อ เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

สำนักพิมพ์ เป็นหน่วยงานที่มีได้มุ่งหากำไรแบบธุรกิจเอกชน แต่ดำเนินการโดยยึดหลักให้พอเลี้ยงตัวเองได้เท่านั้น ทั้งนี้โดยให้พยายามจัดพิมพ์หนังสือบางประเภทที่เห็นสมควรส่งเสริมให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ซึ่งในกรณีจำเป็นอาจขอเงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยได้ (บุรุษศาสตร์มหาวิทยาลัย 2523 : 2)

การบริหารและการดำเนินงานของสำนักพิมพ์มีดังนี้

งานของสำนักพิมพ์อยู่ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนการ จัดพิมพ์หนังสือของสำนักพิมพ์
2. นโยบายเกี่ยวกับการแปลหนังสือ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินการเพื่อขอลิขสิทธิ์ในการแปลหนังสือ
3. จัดตั้งงบประมาณ และควบคุมการดำเนินงานของสำนักพิมพ์ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์
4. ประเมินผลการดำเนินงานและพิจารณาปรับปรุงกิจการของสำนักพิมพ์

คณะกรรมการอำนวยการดังกล่าว ประกอบด้วยอธิการบดี เป็นประธาน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธานกรรมการ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา รองอธิการบดีฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ผู้แทนสภาคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 4 คน แต่ไม่เกิน 6 คน เป็นกรรมการ ผู้จัดการสำนักพิมพ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ จัดให้มีการประชุมทุก 4 เดือน

คณะกรรมการบริหารสำนักพิมพ์ มีหน้าที่สรรหา เลือกลง และพิจารณาอนุมัติหนังสือที่สำนักพิมพ์จะจัดพิมพ์ ประเภทและผู้เขียนหนังสือที่ควรมีการกำหนดให้แต่งหรือเชิญชวนให้แต่ง เรียบเรียง แปล รวมทั้งกำหนดค่าตอบแทนผู้ตรวจต้นฉบับ คณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้จัดการสำนักพิมพ์ เป็นประธาน บรรณาธิการสาขาวิชา (ทำหน้าที่อ่านและวิเคราะห์หนังสือเพื่อเสนอข้อคิดเห็นต่อคณะกรรมการบริหารเพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกหนังสือที่จะจัดพิมพ์ รวมทั้งสำรวจความต้องการของตลาดเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา เกี่ยวกับประเภทของหนังสือที่สำนักพิมพ์ควรกำหนดให้แต่ง เรียบเรียง หรือแปล) จำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน แต่ไม่เกิน 4 คน

ผู้แทนคณะกรรมการอำนวยการ ผู้จัดการศูนย์หนังสือ เป็นกรรมการ เจ้าหน้าที่สำนักพิมพ์คนหนึ่ง เป็นเลขานุการ มีการประชุมกันเป็นปกติทุกสัปดาห์ เพื่อวินิจฉัยข้อดี เสือกตำราที่จะจัดพิมพ์ ส่งพิมพ์ และกำหนดรายละเอียดด้านการเงินให้เป็นไปตามระเบียบสำนักพิมพ์และนโยบายที่กำหนดโดย คณะกรรมการอำนวยการ

ในการดำเนินงานประจำของสำนักพิมพ์ ผู้จัดการเป็นหัวหน้าสำนักงาน มีหน้าที่บริหาร งานและกิจการของสำนักพิมพ์ให้ดำเนินตามนโยบายของคณะกรรมการอำนวยการ และปฏิบัติตามมติ ของคณะกรรมการบริหาร พิจารณารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดพิมพ์และการตั้งราคาเสนอ ต่อคณะกรรมการบริหาร ดูแลรับผิดชอบในด้านงบประมาณการเงินและบุคลากรของสำนักพิมพ์ซึ่งมีอยู่ (ในปัจจุบัน) 5 คน เพื่อความคล่องตัวและเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน สำนักพิมพ์มี สถานภาพเป็นหน่วยงานอิสระ ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการอำนวยการ อยู่ในสายงาน ของฝ่ายวิชาการ แต่มีเจ้าหน้าที่ซึ่งกินเงินเดือนของงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณผลประโยชน์ มหาวิทยาลัย

งบประมาณของสำนักพิมพ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นงานธุรการและงานบัญชี และส่วนที่สอง เป็นงานจัดพิมพ์หนังสือ

ขั้นตอนของการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดพิมพ์หนังสือมีลักษณะตามแผนภูมิ ต่อไปนี้

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการดำเนินงานการจัดพิมพ์หนังสือ

การคัดเลือกตำราที่จะจัดพิมพ์นั้นสำนักพิมพ์ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

1. สิ่งพิมพ์ที่อยู่ในข่ายได้รับการพิจารณาจัดพิมพ์นั้นโดยทั่วไปคือ ตำรา แต่ในกรณีพิเศษอาจพิจารณาผลงานวิชาการในรูปแบบอื่นก็ได้

2. ตำราที่อยู่ในข่ายจะได้รับการพิจารณาจัดพิมพ์ต้องมีคุณลักษณะดังนี้

2.1 อยู่ในระดับอุดมศึกษา

2.2 เป็นภาษาไทย ยกเว้นในกรณีพิเศษ เช่น ตำราสอนภาษาต่างประเทศ

หรือตำราที่มหาวิทยาลัยต้องการให้มีการเผยแพร่ในต่างประเทศ

3. ตำราและเอกสารวิชาการของผู้เขียนที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการพิจารณาจัดพิมพ์ได้แก่ ตำราหรือเอกสารของคณาจารย์ประจำ และหรือผู้ทรงคุณวุฒิ หรือตำราที่สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียนขึ้น

4. ตำราที่สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียนหรือให้แปลนั้นจะได้รับการจัดพิมพ์ เมื่อผู้ได้รับมอบหมายให้เขียนหรือแปลดำเนินการเขียนหรือแปลให้แล้ว เสร็จตามเงื่อนไขเวลาที่สำนักพิมพ์กำหนด

5. ผู้ที่ประสงค์จะให้สำนักพิมพ์จัดพิมพ์ตำราแปลต้อง เสนอต้นฉบับภาษาเดิมให้สำนักพิมพ์พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

ผู้ที่สำนักพิมพ์กำหนดให้แปลต้องทำสัญญากับสำนักพิมพ์ เพื่อให้การแปลดำเนินการด้วยความเรียบร้อย ในกรณีที่ผู้แปลไม่ดำเนินการให้แล้ว เสร็จตามเงื่อนไขเวลาที่กำหนดในสัญญา ผู้แปลต้อง เสียเบี้ยปรับเท่ากับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขอลิขสิทธิ์การแปลที่สำนักพิมพ์ได้จ่ายไป

6. วิธีการเสนอหนังสือเพื่อพิจารณาจัดพิมพ์ให้เป็นไปตามที่สำนักพิมพ์กำหนด

7. ให้สำนักพิมพ์จ่ายค่าลิขสิทธิ์แก่ผู้เรียบเรียงได้ในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบ แต่ไม่เกินร้อยละสามสิบของราคาหน้าปกตามจำนวนเล่มที่ขายได้ การจ่ายให้จ่ายอย่างน้อยปีละครั้ง

หนังสือที่สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียนหรือแปล คณะกรรมการบริหารจะกำหนดค่าตอบแทนและหรือ ค่าลิขสิทธิ์แก่ผู้เรียบเรียง ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการอำนวยการกำหนด ซึ่งในกรณีทั่วไป สำนักพิมพ์จะจ่ายค่าลิขสิทธิ์แก่ผู้เรียบเรียงในอัตราซึ่งแปรตามจำนวนที่ขายได้เมื่อคิดเป็นอัตราเฉลี่ยแล้วจะประมาณร้อยละ 18.75 ของราคาหน้าปก ทั้งนี้โดยให้อัตราค่าลิขสิทธิ์เป็นยี่วง ๆ ของจำนวนที่ขายได้ดังนี้

500	เล่มแรกที่ขายได้	ให้ค่าลิขสิทธิ์	ร้อยละ 20	ของราคาหน้าปก			
500	เล่มที่สองที่ขายได้	"	"	ร้อยละ 17.5	"	"	ดังนั้น 1,000 เล่ม 18.75%
500	เล่มที่สามที่ขายได้	"	"	ร้อยละ 15	"	"	" 1,500 เล่ม 17.50%
500	เล่มที่สี่ที่ขายได้	"	"	ร้อยละ 12.5	"	"	" 2,000 เล่ม 16.25%
500	เล่มที่ห้าที่ขายได้	"	"	ร้อยละ 10	"	"	" 2,500 เล่ม 15.00%
500	เล่มที่หกที่ขายได้	"	"	ร้อยละ 10	"	"	" 3,000 เล่ม 14.17%
500	เล่มที่เจ็ดที่ขายได้	"	"	ร้อยละ 10	"	"	" 3,500 เล่ม 13.57%
500	เล่มที่แปดที่ขายได้	"	"	ร้อยละ 10	"	"	" 4,000 เล่ม 13.13%
500	เล่มที่เก้าที่ขายได้	"	"	ร้อยละ 10	"	"	" 4,500 เล่ม 12.78%
500	เล่มที่สิบที่ขายได้	"	"	ร้อยละ 10	"	"	" 5,000 เล่ม 12.50%

8. หนังสือที่คณะกรรมการบริหารสิ่งพิมพ์ ถ้ามีความหนาไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยหน้าของหนังสือขนาดแปดหน้ายกหรือเทียบเท่า จะได้รับค่าลิขสิทธิ์ อย่างต่ำหนึ่งหมื่นบาททันทีที่ทำสัญญา สัทธิพิมพ์ไม่ว่าหนังสือเล่มนั้นจะจำหน่ายได้มากน้อยเพียงใด สำหรับเล่มที่จำหน่ายได้มากเมื่อคำนวณแล้วได้เงินค่าลิขสิทธิ์เกินกว่าหนึ่งหมื่นบาทก็ให้ได้รับเงินส่วนเกินจากหนึ่งหมื่นบาทนั้นอีกด้วย (ข้อนี้ได้ทำการยกเลิกโดย ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2524)

สิทธิที่จะได้เงินค่าลิขสิทธิ์อื่นต่ำ ไม่ใช้บังคับกับหนังสือที่เคยจัดพิมพ์มาแล้ว หรือที่เคยได้รับรางวัลจากมหาวิทยาลัยแล้ว และไม่ใช้บังคับกับหนังสือที่คณะกรรมการบริหารมีมติให้เป็นอย่างอื่น จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันอยู่ค่อนข้างมากในวิธีการและการให้ค่าตอบแทน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523)

ส่วนการกำหนดค่าตอบแทนสำหรับผู้เขียนและผู้แปลตำราที่สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียนและแปล และค่าตรวจชำระแปลได้กำหนดไว้ดังนี้

หนังสือชุด "รวมบทความ" บทความที่นำมารวมในหนังสือรวมบทความ เจ้าของบทความจะได้รับ 1,000 บาท แต่ถ้าเป็นบทความที่เคยตีพิมพ์ในหนังสือหรือวารสารอื่นแล้ว จะได้รับ 500 บาทต่อบทความ และบรรณาธิการผู้รวบรวมจะได้รับค่าตอบแทนระหว่าง 2,000 - 5,000 บาท

ในกรณีที่มีการพิมพ์ซ้ำ เจ้าของบทความและบรรณาธิการจะได้รับเงินส่วนแบ่งจากวงเงิน 15% ของราคาหน้าปกที่พิมพ์ครั้งใหม่ตามจำนวนเล่มที่ขายได้เป็นสัดส่วนของค่าตอบแทนเมื่อพิมพ์ครั้งแรก

ตำราชุด "ความรู้ทั่วไป" ผู้เขียนจะได้รับค่าตอบแทนเป็นจำนวนเงิน 30,000 บาท โดยแบ่งจ่ายเป็นงวด ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบปฏิบัติที่ออกมาเพื่อการนี้ ในกรณีที่มีการพิมพ์ซ้ำ สำนักพิมพ์จะจ่ายให้ผู้เขียนเป็นจำนวนเงิน 15% ของราคาหน้าปก ที่พิมพ์ครั้งใหม่ตามจำนวนที่ขายได้

ตำราชุด "ความรู้เฉพาะเรื่อง" ผู้เขียนจะได้รับค่าตอบแทนภายในวงเงิน 10,000 - 25,000 บาท ในกรณีที่มีการพิมพ์ซ้ำ สำนักพิมพ์จะจ่ายให้ผู้เขียนเป็นจำนวนเงิน 15% ของราคาหน้าปก ที่พิมพ์ครั้งใหม่ตามจำนวนที่ขายได้

ตำราแปลทั่วไป ผู้แปลจะได้รับค่าตอบแทน 60 บาทต่อ 1,000 คำ ของต้นฉบับภาษา-ต่างประเทศ ผู้ตรวจความถูกต้องของการแปลจะได้รับค่าตรวจเป็นอัตรา 30-50% ของค่าแปลทั้งหมด ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่ายของการตรวจและความหนาของตำราแปล ส่วนผู้ตรวจเกลาสำนวนแปลจะได้รับค่าตรวจเป็นอัตราไม่เกิน 20% ของค่าแปลทั้งหมด

ตำราแปล classics ผู้แปลจะได้รับค่าตอบแทน 120 บาท ต่อ 1,000 คำของต้นฉบับ ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่ายของต้นฉบับ

ในกรณีที่พิเศษ คณะกรรมการบริหารมีอำนาจที่จะเจรจาต่อรองให้ผู้เรียบเรียงปฏิบัติดังนี้

1. งดเว้นไม่ขึ้นค่าลิขสิทธิ์ทั้งสิ้น
2. ช่วยออกค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ หรือ
3. ช่วยออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขอลิขสิทธิ์การแปล

ตำราที่สำนักพิมพ์จำหน่ายนั้น ลิขสิทธิ์ในการพิมพ์เป็นของมหาวิทยาลัยสืบนับตั้งแต่วันทำสัญญาเป็นต้นไป และในระหว่างระยะเวลาสี่ปีนี้ หากมีการพิมพ์ซ้ำผู้เรียบเรียงมีสิทธิ์ได้รับเงินค่า-ลิขสิทธิ์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525)

ในด้านงบประมาณ ในส่วนของเจ้าหน้าที่บุคลากร และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ (ค่าตอบแทนผู้จัดการ เงินเดือนของเจ้าหน้าที่ประจำ เบี้ยประชุม ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ และค่าเสื่อม-ราคา เป็นต้น) สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะเสนอขออนุมัติงบประมาณผลประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยเป็นรายปี เพื่อดำเนินงานตามแผนงานที่ผ่านการอนุมัติของคณะกรรมการอำนวยการ ทั้งนี้เฉพาะส่วนที่ไม่สามารถขอจากงบประมาณแผ่นดินโดยผ่านฝ่ายวิชาการ

ในส่วนของการตัดพิมพ์หนังสือ นั้น จะมีค่าใช้จ่ายในรูปของค่าพิมพ์ ค่าลิขสิทธิ์และค่าตอบแทนการเขียนและแปล ค่าลิขสิทธิ์สำหรับตำราภาษาต่างประเทศ และค่าตรวจคุณภาพต้นฉบับ สำนักพิมพ์จะขออนุมัติงบประมาณผลประโยชน์จากมหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่ง เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน สำหรับการตัดพิมพ์หนังสือโดยเฉพาะ ปัจจุบันสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณผลประโยชน์จากมหาวิทยาลัยเพื่อการตัดพิมพ์หนังสือแล้ว เป็นเงิน 550,000 บาท (200,000 บาท ในปีงบประมาณ 2522 และ 350,000 บาท ในปีงบประมาณ 2523)

ได้เสนอขอจากมหาวิทยาลัยอีก 4.5 ล้านบาท โดยแบ่งขอเป็นรายปี ปีละ 1.5 ล้านบาท

เป็นเวลา 3 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2524-2526 ซึ่งในปีงบประมาณ 2524 ได้ขออนุมัติจากมหาวิทยาลัยเป็นเงิน 1,500,000 บาท ในปีงบประมาณ 2525

จากเงินทุนหมุนเวียนจำนวน 5,050,000 บาทนี้ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะใช้จ่ายสำหรับ ค่าพิมพ์ ค่าลิขสิทธิ์ และค่าตอบแทน ค่าลิขสิทธิ์สำหรับตำราภาษาต่างประเทศ ค่าตรวจคุณภาพต้นฉบับ เป็นการเฉพาะ รายได้ต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการขายตำราที่ สำนักพิมพ์ตัดพิมพ์จำหน่ายก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของ เงินทุนหมุนเวียนก่อนนี้ เพื่อสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายการตัดพิมพ์ โดยไม่ต้องรบกวนเงินผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยอีก (สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528)

ข้อที่น่าสังเกตคือ ถึงแม้ว่าเงินทุนสำหรับการตัดพิมพ์หนังสือนี้จะได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยในรูปของเงินทุนหมุนเวียนแล้วก็ตาม รายละเอียดของการดำเนินงานส่วนนี้ยังอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของมหาวิทยาลัยตลอดเวลา กล่าวคือ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะเสนอขอปีงบประมาณรายรับ-รายจ่ายจากการตัดพิมพ์หนังสือ เพื่อขออนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยเป็นรายปี และแม้ว่างบประมาณสำหรับการดำเนินงานสำนักพิมพ์ จะเป็นเงินที่ค่อนข้างสูง แต่ประโยชน์ที่พึงจะได้รับนั้น ก็มีคุณค่ามาก กล่าวคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีตำราเรียนและเอกสารทางวิชาการในราคาต่ำกว่าราคาตลาดทั่วไป ที่เป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาและเป็นการบรรเทาความขาดแคลนตำราเรียน ยิ่งไปกว่านั้นการที่มหาวิทยาลัยมีสำนักพิมพ์ สามารถสร้างเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในทางด้านตำราวิชาการ ซึ่งจะเปิดหน้าอยู่ตาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ มหาวิทยาลัยโดยผ่านสำนักพิมพ์ ได้ตัดพิมพ์ตำราวิชาการชุดต่าง ๆ ซึ่งจะเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เช่น เอกสารชุดข้อมูลพื้นฐานของเมืองไทยและชุดตำราเรียนเบื้องต้นสำหรับนักศึกษาทั่วไป เป็นต้น

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในบรรดาหน่วยงานด้านการส่งเสริมตำราทั้ง 3 หน่วยงาน โรงพิมพ์ถือว่าถือกำเนิดมาก่อนหน่วยงานอื่น เพราะได้เริ่มโครงการทดลองหน่วยผลิตเอกสารมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 และตั้งเป็นโรงพิมพ์สมบูรณ์แบบเมื่อ พ.ศ. 2519 และเมื่อปี พ.ศ. 2521 ก็ได้มีระเบียบการบริหารงานของตนเองแยกออกจากระบบราชการ หน่วยงานมีฐานะเป็นลูกจ้างของมหาวิทยาลัยภายใต้ระเบียบบริหารงานของโรงพิมพ์

วัตถุประสงค์ของโรงพิมพ์ คือ เพื่อดำเนินการพิมพ์ตำรา เอกสารทางวิชาการ คู่มือการศึกษา สิ่งพิมพ์ทั้งหลายตามความต้องการของราชการและมหาวิทยาลัย และงานพิมพ์อื่น ๆ ตลอดจนเป็นห้องปฏิบัติการทางการพิมพ์ของสาขาวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับด้านการพิมพ์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521 : 2) เมื่อได้มีการจัดตั้งศูนย์หนังสือและสำนักพิมพ์ขึ้นมาในภายหลัง ทั้ง 3 หน่วยงานก็ได้ร่วมมือและประสานงานกันเพื่อที่จะผลิตตำราออกมา แต่การบริหารงานยังคงแยกกันอยู่โดยเด็ดขาด คือ โรงพิมพ์ขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร สำนักพิมพ์ขึ้นอยู่กับฝ่ายวิชาการ และศูนย์หนังสือขึ้นอยู่กับสำนักงานจัดการทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย การประสานงานนั้นอยู่ในรูปคณะกรรมการ

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมีคณะกรรมการบริหารแต่งตั้งโดยอธิการบดีจำนวน 12 คน ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วย อธิการบดี เป็นประธานกรรมการ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร เป็นรองประธานกรรมการ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้แทนคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยไม่เกิน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพิมพ์ไม่เกิน 2 คน ผู้แทนสภาคณาจารย์ 1 คน ผู้แทนสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย 1 คน ผู้แทนศูนย์หนังสือ 1 คน ผู้ที่อธิการบดีเลือกสรรตามความเหมาะสมไม่เกิน 1 คน เป็นกรรมการ และผู้จัดการโรงพิมพ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

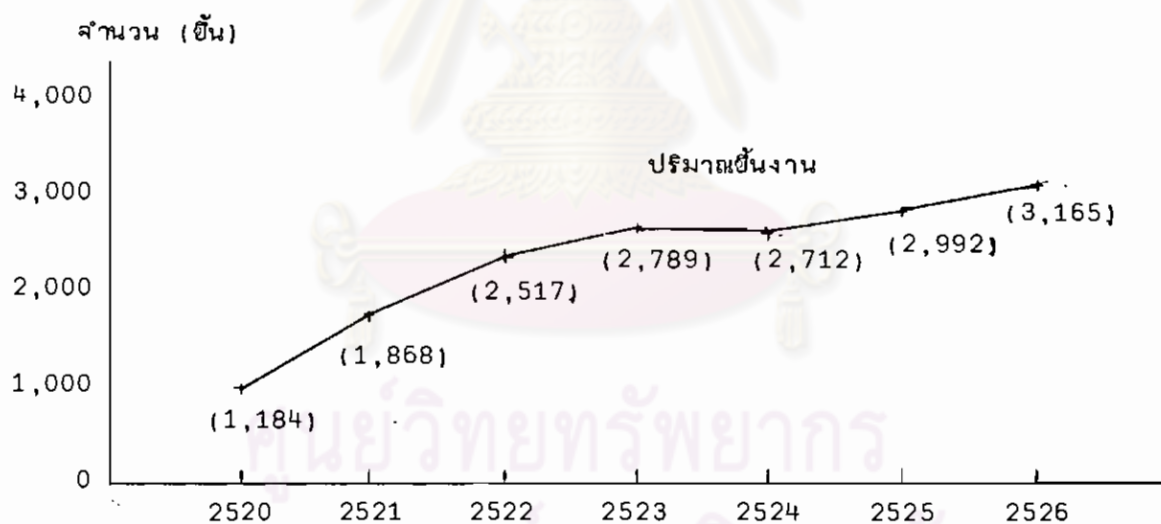
คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการปฏิบัติงานของโรงพิมพ์โดยได้รับความเห็นชอบจากอธิการบดี
2. กำหนดระเบียบข้อบังคับและคำสั่งต่าง ๆ ภายในโรงพิมพ์เพื่อให้การดำเนินงานของโรงพิมพ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงพิมพ์หรือมหาวิทยาลัย
3. กำหนดตำแหน่ง อัตราค่าจ้าง การบรรจุ การออกจากงาน การเลื่อนเงินเดือน ตลอดจนวินัยและการลงโทษพนักงานของโรงพิมพ์
4. กำหนดระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับค่าล่วงเวลา และความปลอดภัยของพนักงาน

5. พิจารณาปรับปรุงงานของโรงพิมพ์ให้เจริญก้าวหน้า
6. พิจารณาควบคุมการจ่ายเงินรางวัลประจำปี และการจ่ายเงินอื่น ๆ ให้แก่พนักงาน
7. พิจารณางบประมาณประจำปีของโรงพิมพ์

ในด้านงบประมาณโรงพิมพ์จะได้งบประมาณจากเงินผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับสำนักพิมพ์ และยังมีเงินรองจ่ายจำนวนหนึ่งตามความจำเป็น ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน ส่วนเงินรายได้ทั้งหมดจะส่งให้กองคลังของมหาวิทยาลัย (โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521)

ในระยะที่ผ่านมางานของโรงพิมพ์ได้เจริญรุดหน้าไปอย่างมาก กล่าวคือ สามารถรับงานพิมพ์ได้อย่างเต็มที่ทั้งของมหาวิทยาลัยเองและจากหน่วยราชการภายนอก และเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการทั่วไป ดังจะเห็นได้จากกราฟแสดงปริมาณงานในแต่ละปีของโรงพิมพ์เห็นได้ชัดเจนว่าปริมาณงานในแต่ละปีจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังนี้

ส่วนในด้านงานการดำเนินงานนั้นสำนักพิมพ์จะส่งตำราที่ได้รับการคัดลอกมาให้โรงพิมพ์เพื่อจัดพิมพ์ โรงพิมพ์จะดำเนินการจัดพิมพ์จนสำเร็จเป็นรูปเล่ม ต่อจากนั้นสำนักพิมพ์จะเป็นผู้จัดส่งให้ศูนย์หนังสือดำเนินการจัดจำหน่ายต่อไป นอกจากงานการจัดพิมพ์ตำราให้กับสำนักพิมพ์แล้วโรงพิมพ์ยังบริการจัดพิมพ์ตำราของคณาจารย์จากคณะต่าง ๆ วารสารทางวิชาการของทุกคณะและสัปดาห์ในมหาวิทยาลัยอีกด้วย

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งศูนย์หนังสือขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2516 เพื่อเป็นบริการด้านการจำหน่ายและสั่งซื้อหนังสือแก่คณาจารย์ ผลิต และบุคลากรของมหาวิทยาลัย เพียงแต่ให้พอเลี้ยงตัวเองได้และคุ้มกับเงินทุนและค่าใช้จ่ายที่ได้ลงทุนไป และได้มีการออกระเบียบว่าด้วยการบริหารงานของศูนย์หนังสือขึ้นใหม่เมื่อ พ.ศ. 2521 โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ

1. จัดจำหน่ายหนังสือและตำราซึ่งผลิตจากสำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัย
2. จัดจำหน่ายหนังสือ ตำรา หนังสืออ้างอิงและหนังสือส่งเสริมหลักสูตรการศึกษา และวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการศึกษาที่จำเป็นต่าง ๆ ตามความต้องการของอาจารย์และนิสิต
3. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยในการจัดหาหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา
4. ส่งเสริมการจำหน่ายหนังสือและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเทศไทย และประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่พิมพ์ขึ้นในประเทศไทย
5. จัดแสดงนิทรรศการหนังสือและสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ของสถาบันการศึกษา องค์กร สภา สมาคม โรงพิมพ์ ของทางราชการ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ
6. เป็นศูนย์สำหรับซื้อขายแลกเปลี่ยนตำราและวัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่ใช้แล้ว

ศูนย์หนังสือมีฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัย มีระบบบริหารงานที่แยกออกจากระบบราชการ โดยพนักงานมีฐานะเป็นลูกจ้างของมหาวิทยาลัยภายใต้ระเบียบบริหารงานศูนย์หนังสือ มีคณะกรรมการดำเนินงานเป็นผู้บริหารงานจำนวน 9-12 คน ประกอบด้วยอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สิน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ผู้แทนสภาคณาจารย์ บรรณารักษ์หอสมุดกลาง ผู้จัดการสำนักพิมพ์ ผู้จัดการโรงพิมพ์ เป็นกรรมการ และผู้จัดการศูนย์หนังสือ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจการบริหารของศูนย์หนังสือและดูแลให้ปฏิบัติตามข้อบังคับและนโยบายที่มหาวิทยาลัยกำหนด
2. กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ และออกคำสั่งต่าง ๆ ภายในศูนย์หนังสือ เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์หนังสือเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์หนังสือ

3. กำหนดจำนวนตำแหน่ง อัตราค่าจ้าง และการบริหารงานด้านบุคลากรของ
ศูนย์หนังสือ
4. กำหนดระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการบริหารงานบุคคล การสวัสดิการ
ของพนักงาน
5. ประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์หนังสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
6. พิจารณาปรับปรุงงานของศูนย์หนังสือให้เจริญก้าวหน้า
7. วิจัยสับและแก้ปัญหาที่จะพึงมีของศูนย์หนังสือ

งบประมาณของ ศูนย์หนังสือ ได้จากการยืมเงินมหาวิทยาลัยในการใช้จ่าย และจะใช้จ่าย
ภายหลัง ส่วนเงินรายได้ทั้งหมดศูนย์หนังสือจะจัดสรรและดำเนินการเองทั้งสิ้น (ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521)

ระบบการบริหารงานของสำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ และศูนย์หนังสือของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เป็นระบบที่เป็นอิสระไม่ขึ้นต่อกันทั้ง ในด้านการบริหารและงบประมาณ แต่จะมีการประสานงานกัน
ในรูปของกรรมการ กล่าวคือ ผู้จัดการของทั้งสามหน่วยงานจะเข้าเป็นกรรมการบริหารของกัน
และกัน

โครงการตำรามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่มหาวิทยาลัยหนึ่ง ได้สังเกตเห็นว่า
มหาวิทยาลัยนั้นนอกจากจะเปิดทำการสอนแล้ว ก็ควรที่จะได้ส่งเสริมงานวิจัยและการผลิตตำรา
ในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้าด้วย จึงได้ทำการจัดตั้งโครงการ
ส่งเสริมการสร้างตำรา ขึ้นในปี พ.ศ. 2520 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะดำเนินการสนับสนุนให้
คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เขียนหรือเรียบเรียงตลอดจนแปลตำราที่มีคุณภาพ ออก
เผยแพร่แก่นักศึกษาและประชาชนทั่ว ๆ ไป ซึ่งในการส่งเสริมการสร้างตำรานี้มุ่งที่คุณภาพของ
ตำราเป็นสำคัญ โดยตั้งใจที่จะเผยแพร่ตำราภาษาไทยในด้านต่าง ๆ ออกมาให้มาก เนื่องจาก
ตระหนักดีว่า ในวงการศึกษของเราตำราภาษาไทยยังมีไม่มากพอ ซึ่งในการสร้างตำราดังกล่าว
นี้ ทางมหาวิทยาลัยได้ตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ เข้ามาช่วย
งานเพื่อพิจารณา และมีขั้นตอนในการทำงานอย่างละเอียด ตั้งแต่การพิจารณาขึ้นต้นจนถึงขั้นสุดท้าย
มีท่านผู้รู้เฉพาะแต่ละด้านเป็นผู้อ่าน และวิจารณ์ในเชิงวิชาการ

โครงการส่งเสริมการสร้างตำรา

โครงการส่งเสริมการสร้างตำรา เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นโครงการที่ดัดขึ้นใหม่ดำเนินงานในลักษณะระบบราชการ เป็นงานที่มีได้หวังกำไรในทางการค้า และมีวัตถุประสงค์ที่จะจำหน่ายตำราในราคาข่อมเยา ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน ด้านการเงินจากมหาวิทยาลัยและมูลนิธิบางแห่ง ปรากฏว่าในชั้นแรกนี้ คณะกรรมการได้รับความสนับสนุนในเรื่องทุนเป็นอย่างดีจากมหาวิทยาลัย และมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ โดยที่มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ได้มอบเงินให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมการเขียนตำราของอาจารย์จำนวนหนึ่งหมื่นเหรียญอเมริกัน (ประมาณ 2 แสนบาท) ในปี พ.ศ. 2519 ทำให้ไม่ประสบปัญหาในด้านเงินทุน ส่วนปัญหาด้านความล่าช้าในการตรวจสอบตำรานั้นยังมีอยู่ เพราะต้องอาศัยความรอบคอบในการตรวจพิจารณาตำรา (สุพรรณศิริ รัชตะนันท์, สัมภาษณ์)

โครงการส่งเสริมตำรา มีคณะกรรมการส่งเสริมการสร้างตำราเป็นผู้บริหารงานซึ่งมีหน้าที่ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2522)

1. พิจารณากำหนดนโยบาย และวิธีการต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ เพื่อส่งเสริมการสร้างตำรา
2. พิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพของต้นฉบับตำราหนังสือ แปล หนังสือประกอบการศึกษาและอื่น ๆ ที่คณะอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เสนอรับรางวัล จากโครงการส่งเสริมการสร้างตำรามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. ดำเนินการในการคัดเลือกตำรา หนังสือแปล หนังสือประกอบการศึกษาและอื่น ๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบคุณภาพแล้วและเห็นว่าควรได้รับเงินสมนาคุณจากโครงการส่งเสริมการสร้างตำรามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งนี้โดยให้ประสานงานกับสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. ดำเนินการเกี่ยวกับการจ่ายเงินสมนาคุณแก่อาจารย์ผู้แต่ง ผู้แปล ผู้แปลและเรียบเรียง และผู้รวบรวมตำรา หนังสือแปล หนังสือประกอบการศึกษาและอื่น ๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบคุณภาพแล้ว

หนังสือตำรา (หนังสือแต่ง หนังสือแปล หนังสือแปลและเรียบเรียง) เล่มใดที่อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเสนอแก่โครงการส่งเสริมตำรา เมื่อผ่านการพิจารณาและยอมรับคัดเลือกให้ อาจารย์ผู้เขียนหนังสือตำราจะได้รับเงินสมนาคุณและค่าลิขสิทธิ์จากมหาวิทยาลัยในการพิมพ์ครั้งแรก ในจำนวนไม่ต่ำกว่า 500 เล่มถึง 1,000 เล่มแรกดังนี้

1. หนังสือแต่ง ให้จ่ายเงินลํานาคณะดังนี้
 - ขั้นดี ให้จ่ายเงินลํานาคณะ 15,000 บาทกับอีก 40 บาทต่อหน้าหรือไม่เกิน 30,000 บาท
 - ขั้นดีมาก ให้จ่ายเงินลํานาคณะ 20,000 บาทกับอีก 50 บาทต่อหน้าหรือไม่เกิน 40,000 บาท
2. หนังสือแปล ให้จ่ายเงินลํานาคณะดังนี้
 - ขั้นดี ให้จ่ายเงินลํานาคณะในอัตรา 200 บาทต่อ 1,000 คำของต้นฉบับเดิม
 - ขั้นดีมาก ให้จ่ายเงินลํานาคณะในอัตรา 250 บาทต่อ 1,000 คำของต้นฉบับเดิม
3. หนังสือแปลและเรียบเรียง ให้จ่ายเงินลํานาคณะดังนี้
 - ขั้นดี ให้จ่ายเงินลํานาคณะในอัตราไม่เกิน 5,000 บาทกับอีก 20 บาทต่อหน้า แต่รวมแล้วไม่เกิน 3 ใน 4 ของอัตราเงินลํานาคณะของหนังสือแปลตามข้อ 2
 - ขั้นดีมาก ให้จ่ายเงินลํานาคณะในอัตราไม่เกิน 7,500 บาทกับอีก 25 บาทต่อหน้า แต่รวมแล้วไม่เกิน 3 ใน 4 ของอัตราเงินลํานาคณะของหนังสือแปลตามข้อ 2
4. หนังสือประกอบการศึกษา ให้จ่ายเงินลํานาคณะโดยแบ่งออกเป็น
 - 4.1 หนังสือประกอบการศึกษาที่ประกอบด้วยบทความใหม่ทั้งหมด แบ่งออกเป็น
 - บทความแต่ง ให้เงินลํานาคณะตามคุณภาพของบทความแต่ละเรื่องได้ดังนี้
 - ขั้นดี ให้จ่ายเงินลํานาคณะไม่เกินบทความละ 2,500 บาท
 - ขั้นดีมาก ให้จ่ายเงินลํานาคณะไม่เกินบทความละ 3,000 บาท
 - บทความแปล ให้จ่ายเงินลํานาคณะตามอัตราในข้อ 2
 - บทความแปลและเรียบเรียง ให้จ่ายเงินลํานาคณะตามอัตราในข้อ 3
 - 4.2 หนังสือประกอบการศึกษาเล่มใดที่ประกอบด้วยบทความที่เคยตีพิมพ์มาก่อน ให้จ่ายเงินลํานาคณะ 1 ใน 4 ของอัตราที่กำหนดในข้อ 4.1
 - 4.3 หนังสือประกอบการศึกษาที่มีทั้งบทความใหม่และบทความที่เคยตีพิมพ์มาแล้ว การจ่ายเงินลํานาคณะสำหรับบทความใหม่ อัตราเดียวกับข้อ 4.1 สำหรับส่วนที่เป็นบทความเก่าให้จ่ายอัตราเดียวกับข้อ 4.2
 - 4.4 สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่บรรณาธิการ ให้จ่ายเงินลํานาคณะไม่เกิน 5,000 บาทต่อเล่ม

สำหรับหนังสือที่พิมพ์เกิน 1,000 เล่ม ให้จ่ายเงินเล่มราคาเพิ่มเติมเฉพาะในส่วนที่เกิน 1,000 เล่ม ตามอัตราค่าเล่มราคาของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เฉพาะผู้แต่ง ผู้แปล หรือผู้แปลและเรียบเรียง

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของหนังสือตำรา ให้จ่ายเงินเล่มราคา สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคน โดยแยกตามประเภทของหนังสือดังนี้

1. หนังสือแต่ง ให้จ่ายไม่เกินเล่มละ 2,500 บาท
2. หนังสือแปล รวมทั้งหนังสือแปลและเรียบเรียง ให้จ่ายไม่เกินเล่มละ 7,000 บาท
3. หนังสือที่มีทั้งการแต่งและแปล (รวมทั้งหนังสือแปลและเรียบเรียง) ในเล่มเดียวกัน

ให้จ่ายตามสัดส่วนของการแต่ง การแปล และการแปลและเรียบเรียงในหนังสือนั้น โดยใช้อัตราเดียวกับหนังสือแต่ง หนังสือแปล และหนังสือแปลและเรียบเรียง (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2524)

เนื่องจากการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมการสร้างสรรค์ตำราของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นไปในลักษณะระบบราชการไม่คล่องตัวเท่าที่ควร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงคิดหาวิธีการที่จะปรับปรุงวิธีการที่จะผลิตตำราใหม่โดยการจัดตั้งโครงการสำนักพิมพ์ขึ้น

โครงการสำนักพิมพ์

แต่เดิมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีแผนกคำสอนเป็นหน่วยราชการ สังกัดสำนักงานอธิการบดี มีหน้าที่จัดพิมพ์หนังสือประกอบคำบรรยายลักษณะวิชาต่าง ๆ โดยส่งพิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่การบริหารงานของแผนกคำสอนไม่มีความคล่องตัวพอที่จะรองรับการขยายตัวทางด้านวิชาการได้ จึงได้มีการพิจารณากันในหมู่อาจารย์เป็นเวลานานพอสมควรที่จะให้มีการจัดตั้งสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเพื่อดำเนินการแทนแผนกคำสอน (ทองทูน ภูวนนท์, สัมภาษณ์)

ครั้นถึงปี พ.ศ. 2518 มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อปรับปรุงวารสารธรรมศาสตร์ คณะกรรมการชุดนี้ได้เล็งเห็นว่าวิธีการแก้ไขปัญหาการจำกัดหน้าวารสารและหนังสือของมหาวิทยาลัยที่ผลิตขึ้นมาด้วยการจัดตั้งศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย นอกจากนี้คณะกรรมการยังเล็งเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรจัดตั้งโครงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ และศูนย์หนังสือ โดยที่หน่วยงานทั้ง 3 นี้จะต้องดำเนินงานในลักษณะธุรกิจทั่วไปและในปลายปีนั้นเองสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้อนุมัติโครงการสำนักพิมพ์ตามรูปแบบที่คณะกรรมการดังกล่าวเสนอแนะมา

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในช่วงปี 2519 เป็นเหตุให้การดำเนินงานตามโครงการ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยต้องหยุดยั้งไป มหาวิทยาลัยได้รู้พื้นเรื่องนี้มาดำเนินการโดยจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อจัดทำข้อบังคับว่าด้วยโครงการสำนักพิมพ์และว่าด้วยการเงินทรัพย์สินของโครงการ สำนักพิมพ์ซึ่งสภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติข้อบังคับนี้เมื่อเดือนสิงหาคม 2522

โครงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แบ่งออกเป็น 3 หน่วยงาน คือ

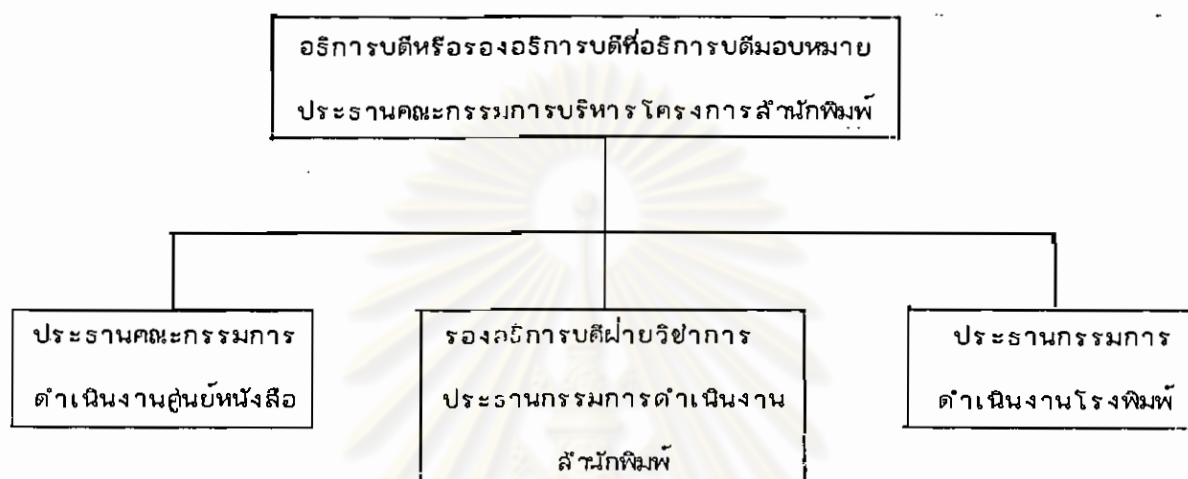
1. สำนักพิมพ์
2. โรงพิมพ์
3. ศูนย์หนังสือ

วัตถุประสงค์สำคัญของโครงการสำนักพิมพ์ เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิต เผยแพร่และ จัดจำหน่ายตำราคำสอน งานวิจัย เอกสารประกอบการศึกษา และหนังสือที่เป็นประโยชน์ในด้าน วิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงกำหนดให้แต่ละ หน่วยงานคือ สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ และศูนย์หนังสือ มีคณะกรรมการดำเนินงานทำหน้าที่วางแผน และควบคุมการดำเนินงาน ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วยอธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่อธิการบดี มอบหมายเป็นประธานกรรมการ ประธานกรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์ ประธานกรรมการ ดำเนินงานโรงพิมพ์ ประธานกรรมการดำเนินงานศูนย์หนังสือเป็นกรรมการโดยตำแหน่งและบุคคล อื่นซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งอีกไม่เกิน 3 คนเป็นกรรมการ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2525)

ในด้านการบริหารปฏิบัติแต่ละหน่วยงานมีผู้จัดการรับผิดชอบ มีพนักงานตามความจำเป็น การ ทำงานของแต่ละหน่วยงานเป็นอิสระต่อกัน แต่มีการประสานงานกันโดยคณะกรรมการบริหารโครงการ - โครงการสำนักพิมพ์ ซึ่งมีประธานคณะกรรมการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานไปร่วมเป็นกรรมการดังกล่าว ข้างต้น นอกจากนี้คณะกรรมการบริหารโครงการสำนักพิมพ์มีหน้าที่วางนโยบายและดูแลให้แต่ละ หน่วยงานดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ โดยจะดำเนินงานในลักษณะธุรกิจเพื่อให้มีความ คล่องตัว แต่มีการควบคุมตรวจสอบที่รัดกุมไม่ให้รั่วไหล

ในด้านงบประมาณของโครงการสำนักพิมพ์ได้จากเงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัย เงินบ - งบประมาณแผ่นดิน รายได้จากกิจการดำเนินงานของโครงการสำนักพิมพ์ เงินผลประโยชน์อันเกิดจาก การลงทุน เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้มอบให้ รายได้อื่น ๆ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2522) ซึ่งโครงการสำนักพิมพ์จะรับเงินงบประมาณจากมหาวิทยาลัยต่อไปในระยะหนึ่ง โดยระยะยาวมุ่งหวัง ให้โครงการฯ สามารถเลี้ยงตัวเองได้ (มังกร ชัยชนะดารา, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ดี โครงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นโครงการที่ไม่ได้มุ่งหวังกำไรแต่มุ่งให้มหาวิทยาลัยได้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเผยแพร่วิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการขึ้นในมหาวิทยาลัย

โครงสร้างของ "โครงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์"

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน คือ

1. ส่งเสริมให้มีการแต่ง แปล เรียบเรียง ฯลฯ ตำราคำสอน ผลงานวิจัย เอกสารประกอบการศึกษา และหนังสืออื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาการหรือสังคม
2. ส่งเสริมให้มีการคัดพิมพ์หนังสือและเอกสารตามข้อ 1 โดยให้มีมาตรฐานทั้งด้านวิชาการและด้านเทคนิคการคัดพิมพ์หนังสือ
3. ส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากหนังสือและเอกสารดังกล่าวด้วยการเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดำเนินการ โดยคณะกรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์ ประกอบด้วยรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ประธานกรรมการโครงการ ส่งเสริมการสร้างตำราและบุคคลอื่นซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งอีกไม่น้อยกว่า 4 คน และไม่เกิน 8 คน เป็นกรรมการ โดยมีผู้จัดการสำนักพิมพ์เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2525)

สำนักพิมพ์เป็นผู้ริเริ่มติดต่อ และ/หรือเปิดรับข้อเสนอเพื่อการจัดพิมพ์หรือรับต้นฉบับจากบุคคลทั่วไป และจากหน่วยงานต่าง ๆ ตามความต้องการของสำนักพิมพ์ โดยคณะกรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์เป็นผู้ตัดสินใจว่าข้อเสนอเพื่อการจัดพิมพ์หรือต้นฉบับใดสมควรรับมาดำเนินการจัดพิมพ์หรือไม่ โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ได้กำหนดไว้ ก่อนที่จะจัดพิมพ์หนังสือเล่มใดนั้นทางสำนักพิมพ์จะตกลงเรื่องลิขสิทธิ์กับเจ้าของงานไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

หนังสือที่สำนักพิมพ์รับพิจารณาจัดพิมพ์แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

1. หนังสือตำรา หมายถึงหนังสือวิชาการที่มีคุณภาพสูง ที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. หนังสือประกอบการบรรยาย คือหนังสือที่อาจารย์ผู้บรรยายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ) ได้แต่ง แปล หรือแปลและเรียบเรียงเพื่อประกอบการบรรยายในวิชาที่ตนเองสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3. หนังสือประกอบการศึกษา คือหนังสือวิชาการที่มีคุณภาพสูง ที่รวบรวมบทความต่าง ๆ สำหรับอ่านประกอบการศึกษาวิชาใดวิชาหนึ่งหรือหลายวิชา ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บทความเหล่านี้อาจเป็นบทความใหม่ทั้งหมด บทความที่เคยตีพิมพ์มาก่อนทั้งหมด หรือบทความใหม่และบทความที่เคยตีพิมพ์มาก่อนรวมกัน

4. หนังสือทั่วไป คือหนังสือแต่งหรือแปล ที่ให้ความรู้ ความคิด และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีประโยชน์แก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป คณะกรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพต้นฉบับหนังสือทั่วไปตามความเหมาะสมและความจำเป็นในแต่ละกรณี

ในการจ่ายเงินส่นมาคุณศาราดังกล่าวข้างต้น มีอัตราการจ่ายดังนี้

1. หนังสือตำรา แบ่งออกเป็น

1.1 หนังสือตำราแต่ง ให้จ่ายเงินส่นมาคุณในอัตราไม่เกินร้อยละ 30 ของราคาปกคูณด้วยจำนวนหนังสือที่พิมพ์ในแต่ละครั้ง

1.2 หนังสือตำราแปล ให้จ่ายเงินส่นมาคุณในอัตราไม่เกิน 150 บาท ต่อ 1,000 คำ ของต้นฉบับเดิม แต่ถ้าเป็นหนังสือตำราแปล ซึ่งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้

สิทธิการพิมพ์มา โดยไม่ต้อง เสียค่าใช้จ่ายในเรื่องการแปล การตรวจคุณภาพ และค่าลิขสิทธิ์ต้นฉบับ ให้จ่ายเงินส่งมาคุณในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 12 ของราคาปกคูณด้วยจำนวนหนังสือที่พิมพ์ในแต่ละครั้ง

1.3 หนังสือตำราแปลและเรียบเรียง ให้จ่ายเงินส่งมาคุณไม่เกิน 3 ใน 4 ของอัตรา เงินส่งมาคุณของหนังสือแปล

2. หนังสือประกอบการบรรยาย มีอัตราการจ่ายเงินส่งมาคุณดังนี้

ก. ให้จ่ายเงินส่งมาคุณในอัตราร้อยละ 10 ของราคาปก คูณด้วยจำนวนหนังสือที่พิมพ์ในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการจ่ายให้ทั้งหมดเมื่อหนังสือพิมพ์เสร็จแล้ว หรือ

ข. ให้จ่ายเงินส่งมาคุณในอัตราร้อยละ 20 ของราคาปก คูณด้วยจำนวนขายในแต่ละปี โดยดำเนินการจ่ายให้ปีละครั้ง จนกว่าหนังสือที่พิมพ์จะจำหน่ายหมด

ผู้แต่ง แปล หรือแปลและเรียบเรียงหนังสือประกอบการบรรยายมีสิทธิที่จะเลือกรับเงินส่งมาคุณในอัตราใดอัตราหนึ่งข้างต้นนี้

3. หนังสือประกอบการศึกษา จ่ายเงินส่งมาคุณผู้แต่ง ผู้แปล หรือแปลและเรียบเรียง หนังสือทั้งเล่มไม่เกินร้อยละ 12 ของราคาปก คูณด้วยจำนวนหนังสือที่พิมพ์ในแต่ละครั้ง และในกรณีของหนังสือประกอบการศึกษาที่ประกอบด้วยบทความแต่ง ให้จ่ายเงินส่งมาคุณบทความละไม่เกิน 2,000 บาท และหนังสือประกอบการศึกษาที่ประกอบด้วยบทความแปล หรือแปลและเรียบเรียง ให้จ่ายเงินส่งมาคุณในอัตราเดียวกับหนังสือตำราแปล และหนังสือตำราแปลและเรียบเรียงแล้วแต่กรณี

สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่บรรณาธิการ จะจ่ายค่าส่งมาคุณต่างหากให้ไม่เกินเล่มละ 5,000 บาท

4. หนังสือทั่วไป ให้จ่ายเงินส่งมาคุณในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของราคาปก คูณด้วยจำนวนหนังสือที่พิมพ์ในแต่ละครั้ง (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2524)

ในการพิจารณาต้นฉบับแต่ละเรื่องนั้น คณะกรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์จะแต่งตั้งผู้พิจารณาต้นฉบับ (reader) ซึ่งชื่อผู้พิจารณาต้นฉบับนี้จะถือเป็นความลับของคณะกรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์ ผู้พิจารณาต้นฉบับอาจเป็นคนเดียวหรือหลายคนเป็นคราว ๆ ไปก็ได้ เพื่อทำหน้าที่อ่านประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของต้นฉบับ หรือบันทึกความเห็นเล่นคณะกรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์ ยกเว้นหนังสือที่ผ่านการพิจารณาของโครงการส่งเสริมการสร้างตำราแล้ว

การคัด เลือกรหัสสื่อเพื่อการตัดพิมพ์ในกรณีที่เป็นหนังสือของ โครงการส่งเสริมการก่อสร้าง ตำราให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยโครงการส่งเสริมการก่อสร้างตำรา พ.ศ. 2522

ผู้จัดการสำนักพิมพ์จะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเตรียมตกแต่งต้นฉบับให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะตัดพิมพ์ เสนอแนะรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบ วัสดุ ระบบการพิมพ์ จำนวนพิมพ์และราคาขายหนังสือ ต่อคณะกรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์ ต่อจากนั้นจะดำเนินการตัดพิมพ์หนังสือนั้น ๆ ให้เป็นไปตามความต้องการและตรงตามกำหนดเวลา

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยนับว่าเป็นหน่วยงานที่เก่าแก่ที่สุดของโครงการสำนักพิมพ์ เพราะตั้งมากกว่า 20 ปีแล้ว แต่ในระยะที่ผ่านมามิได้ดำเนินการส่งเสริมการก่อสร้างตำราโดยตรง เป็นเพียงหน่วยงานที่รับพิมพ์ตำราและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและสิ่งพิมพ์อื่นตามที่มีผู้ว่าจ้างเท่านั้น เมื่อมีการจัดตั้งโครงการสำนักพิมพ์ เมื่อ พ.ศ. 2522 จึงได้นำโรงพิมพ์เข้าอยู่ในโครงการสำนักพิมพ์ด้วย

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1. พิมพ์คำบรรยาย ตำรา คู่มือการศึกษา เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ตามความต้องการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่วนราชการ องค์กรรัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลภายนอก
2. ดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพิมพ์โดยทั่วไป โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานเป็นผู้บริหารงานโรงพิมพ์ ซึ่งประกอบด้วยประธานและกรรมการไม่เกินสี่คน ซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้เกี่ยวกับการพิมพ์ หรือการบริหารธุรกิจ หรือความรู้ด้านอื่นที่อธิการบดีเห็นสมควร โดยมีผู้จัดการโรงพิมพ์เป็นกรรมการและเลขานุการ

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ดำเนินการตัดพิมพ์ตำรา โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับสำนักพิมพ์ฯ โดยยึดถือนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการสำนักพิมพ์เป็นหลัก

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่เหมือนร้านหนังสือ เป็นผู้จัดจำหน่ายตำรา หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของโครงการและหนังสือวิชาการอื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งหน่วยงานหนึ่งที่จะทำให้หนังสือได้เผยแพร่ไปสู่ผู้ศึกษาและผู้อ่านมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของศูนย์หนังสือ คือ

1. ส่งเสริมและเผยแพร่การจำหน่ายตำรา คำสอน ผลงานวิจัย เอกสารประกอบการศึกษา และหนังสืออื่น ๆ ที่ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัย
2. ส่งเสริมและให้บริการจำหน่ายตำรา หนังสืออ้างอิง หนังสือเสริมหลักสูตรการศึกษา ตามความประสงค์ของอาจารย์และนักศึกษาในราคาราคายุติธรรม
3. ส่งเสริมการจำหน่ายตำรา และหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเทศไทย และต่างประเทศ โดยเฉพาะหนังสือที่ตีพิมพ์ขึ้นภายในประเทศ
4. ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการโดยการเผยแพร่หนังสือและสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ของสถาบันการศึกษา องค์กร สมาคม และโรงพิมพ์ของทางราชการ
5. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชน เพื่อจัดหาหรือแลกเปลี่ยนหนังสือต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการศึกษา
6. เป็นศูนย์กลางการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าตำรา หนังสือประกอบการศึกษา และอุปกรณ์การศึกษาที่ใช้แล้ว

ศูนย์หนังสือบริหารงานโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักหอสมุด ผู้แทนสภาอาจารย์ ผู้แทนสโมสรนักศึกษา และผู้จัดการศูนย์หนังสือ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และอธิการบดีแต่งตั้งประธานและบุคคลอื่นอีกไม่เกิน 5 คนเป็นกรรมการ โดยมีผู้จัดการศูนย์หนังสือเป็นเลขานุการ

ในการดำเนินงานนั้น ศูนย์หนังสือจะต้องประสานงานกับสำนักพิมพ์อย่างใกล้ชิด เช่นในเรื่องของการกำหนดราคาตำราที่จะจำหน่าย และระยะเวลาของการจำหน่าย เป็นต้น

หน่วยงานทั้งสามของโครงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มิได้เป็นหน่วยงานค้ากำไรแบบธุรกิจ แต่ก็มิได้เป็นระบบราชการทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อความคล่องตัวในการบริหาร แต่อย่างไรก็ตามเป้าหมายการดำเนินงานที่สำคัญก็คือ การให้มีตำราภาษาไทยขึ้นใช้ในระดับอุดมศึกษาให้มากขึ้นและมีราคาถูก

โครงการตำรามหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในลักษณะตลาดวิชา เป็นมหาวิทยาลัยระบบเปิด คือ เปิดโอกาสให้ผู้ที่จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่าได้มีโอกาสเข้าศึกษาไม่ต้องสอบคัดเลือก ดังนั้นปริมาณนักศึกษาจึงมีมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในปัจจุบันการผลิตตำราให้แก่ นักศึกษาจึง เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น เพราะ นักศึกษามีจำนวนมากและส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนได้ และการที่ทุกคนจะ เข้าชั้นเรียนพร้อมกันก็เป็นสิ่งที่ เป็นไปไม่ได้เช่นกัน ฉะนั้นตำรา จึง เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ถ้าตำราขาดคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน นักศึกษาก็ขาดที่พึ่ง และยังส่งผลกระทบต่อถึงคุณภาพของบัณฑิตของคณาจารย์และของมหาวิทยาลัยทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วย (พัฒน์ น้อยแสงศรี 2526 : 6)

ในระยะเวลาที่ผ่านมาตำราที่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ใช้มาจากอาจารย์ผู้สอน เป็นผู้แต่ง แปลหรือเรียบเรียงขึ้นเองแล้วส่งให้ฝ่ายวิชาการอนุมัติให้จัดพิมพ์ก่อนส่งให้ฝ่ายตำราของมหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินการจัดพิมพ์และจัดจำหน่าย โดยที่การ เรียนการสอนของมหาวิทยาลัยนักศึกษา ต้องพึ่งตำรามาก ดังนั้นจึงมีตำราวิชาต่าง ๆ พิมพ์ออกมาจำนวนมากและไม่สามารถควบคุมคุณภาพให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานได้ทั้งหมด

หนังสือที่ฝ่ายตำราของมหาวิทยาลัยจัดพิมพ์แบ่ง เป็น 3 ประเภทคือ

1. ตำรา หนังสือที่เรียบเรียงหรือเขียนขึ้นเพื่อใช้เป็นคำบรรยายตามหลักสูตร ในกระบวนวิชาที่เปิดสอนหรือสอบไล่ ซึ่งอาจจะ เป็นหนังสือชนิดที่มีรูปเล่มสมบูรณ์หรือเป็นแผ่นปลิว คำบรรยายก็ได้
2. คู่มือ หนังสือหรือแผ่นปลิวที่เรียบเรียงหรือเขียนขึ้นประกอบตำรา ในลักษณะเป็นการสรุปแนวคำถามคำตอบ แบบฝึกหัด แบบทดสอบ บทเรียนสำเร็จรูป เฉลยและคู่มือปฏิบัติการ
3. หนังสือประกอบ หนังสือหรือแผ่นปลิวที่รวบรวมข้อความจากเอกสารอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ หรือรวบรวมตัวบทกฎหมาย (มหาวิทยาลัยรามคำแหง , คณะกรรมการวิชาการ 2527:1-2)

หนังสือตำราดังกล่าวลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัย ในการจัดพิมพ์หรือจัดจำหน่ายต้องได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัย ไม่อนุญาตให้อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยจัดพิมพ์หรือจัดจำหน่าย หนังสือเกี่ยวกับกระบวนวิชาที่ตนสอน หากฝ่าฝืนมหาวิทยาลัยอาจส่งจดสอนกระบวนวิชานั้น ๆ ได้ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521)

จากการศึกษาพบว่าในการดำเนินการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีขั้นตอน ดังนี้คือ

1. อาจารย์ผู้เขียนส่งตำราให้คณะกรรมการวิชาการของฝ่ายวิชาการพิจารณาอนุมัติให้ใช้ในการเรียนการสอนได้
2. เมื่อได้ผ่านการพิจารณาโดยคณะกรรมการวิชาการแล้ว ตำราจะถูกส่งไปให้ฝ่ายตำราเพื่อส่งให้โรงพิมพ์จัดพิมพ์ต่อไป
3. เมื่อจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วฝ่ายตำราจะทำหน้าที่ส่งตำราให้แก่นักศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินงานอาจสรุปให้เป็นรูปแบบได้ดังนี้

ส่วนงบประมาณในการดำเนินการในการจัดพิมพ์ตำราทางมหาวิทยาลัยจะจัดงบให้ฝ่ายตำราสำหรับใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ตำรา ส่วนรายได้จากการขายตำรา ฝ่ายตำราสามารถเก็บไว้เป็นทุนหมุนเวียนได้ และเพื่อเป็นการเร่งเร้าให้มีผู้เขียนมากขึ้นทางฝ่ายตำราได้มีกฎเกณฑ์ในการจ่ายค่าเขียนในรูปแบบของเงินรางวัล ดังนี้

วิชาที่ค้นคว้าเอง	จ่าย	20%	ของราคาขาย
วิชาที่แปล	จ่าย	10%	ของราคาขาย
วิชาที่ถ่ายจากต้นฉบับ	จ่าย	5%	ของราคาขาย
วิชาที่ค้นคว้าและแปล	จ่าย	15%	ของราคาขาย(ประสาธ ส่อง่าศิลป์, สัมภาษณ์)

ปัจจุบันเพื่อให้การผลิตตำราของมหาวิทยาลัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยได้จัดทำโครงการขึ้นใหม่ เรียกว่า "โครงการพัฒนาตำรามหาวิทยาลัยรามคำแหง" โครงการนี้อยู่ในขั้นพิจารณาเสนอสภามหาวิทยาลัยภายหลังจากที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยได้ถูกเพลิงไหม้เมื่อปี พ.ศ. 2523 และได้ผ่านการพิจารณาของสภามหาวิทยาลัยออกมาเป็นระเบียบใช้บังคับในปี พ.ศ. 2525 ซึ่งสาระสำคัญของโครงการมีดังนี้ (ลพโยศ ลอิตากุล, สัมภาษณ์)

1. เป้าหมาย ให้มหาวิทยาลัยมีตำราที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยมากขึ้นกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน และมุ่งเน้นจนกระทั่งจำนวนตำราต่อคุณภาพหมดไป

2. วิธีการ ใช้วิธีการ "ให้ความรู้ก่อนให้รางวัล" โดยทางมหาวิทยาลัยจะส่งการส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้เขียนตำราก่อนการคัดการประกวดตำรา เช่น จัดให้มีการอภิปราย สัมมนา ปฏิบัติการ ฯลฯ แล้วจึงให้เวลาเรียบเรียง ปรับปรุงตำรา แล้วจึงจะคัดเลือกให้มีการประกวดตำราที่มีคุณภาพขึ้น โดยมีหลักเกณฑ์และกำหนดผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้พิจารณาตัดสินในแต่ละสาขาวิชา ส่วนการให้รางวัลนั้นจะให้ตามความเหมาะสมของงบประมาณมหาวิทยาลัย แต่เน้นที่การยกย่อง ซึ่งถือว่าเป็นรางวัลที่มีค่าอย่างยิ่ง การยกย่องอาจทำได้หลายวิธี เช่น ให้ประกาศนียบัตร โล่ให้เป็นต้น สำหรับตำราที่ไม่มีคุณภาพเพียงพอจะไม่ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์โดยมหาวิทยาลัย

3. หลักเกณฑ์ในการพิจารณา ตำราที่จะคัดเลือกเข้าพิจารณาต้องมีคุณสมบัติขั้นพื้นฐานดังนี้

1. เป็นหนังสือที่ใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะได้เรียบเรียงอย่างมีระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสอนแต่ละระดับ และใช้เป็นหลักในการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนด

2. เป็นตำราที่เขียนได้เหมาะสมกับสภาพธรรมชาติของผู้เรียนและลักษณะการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมทั้งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาแต่ละสาขาด้วย

3. มีเนื้อหาถูกต้องและครบถ้วนตามข้อกำหนดรายกระบวนวิชา (course description)

4. ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สามารถใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดของเนื้อหาทั้งหมดได้กระชับชัดเจน โดยตัวภาษาไม่เป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจเนื้อหาวิชา

5. รูปแบบตำรา ควรมีรูปแบบตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และควรทำเป็นบทเป็นตอน ทำให้ผู้สนใจเกิดความน่าอ่าน

6. ควรมีบททบทวน ทดสอบ เป็นขั้นเป็นตอน เพื่อช่วยให้ศึกษาด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. มีเอกสารอ้างอิงประกอบในรูปแบบเชิงอรรถ บรรณานุกรม ฯลฯ

8. มีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัย โดยพิมพ์ครั้งหลังสุดยังไม่เกิน 5 ปี

(มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2525)

โครงการที่กล่าวมาข้างต้น เป็นโครงการที่คณะกรรมการพัฒนาตำราของมหาวิทยาลัย
ร่างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางของการพัฒนาตำราของมหาวิทยาลัยในอนาคต เพราะในระยะที่ผ่านมา
ผลการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยเกือบจะกล่าวได้ว่าขาดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและกำหนด
มาตรฐานของตำราที่จะใช้โดยสิ้นเชิง คุณภาพของตำราขึ้นอยู่กับผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว

ดังนั้นต่อมาในปี พ.ศ. 2525 มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ออกระเบียบใหม่สำหรับผู้เขียน
ตำราโดยเฉพาะ เรียกว่า ระเบียบมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาตำราและ
การจ่ายเงินรางวัลสนับสนุนการพัฒนาตำรา พ.ศ. 2525 ขึ้นเพื่อช่วยในการพัฒนาตำราให้มีประสิทธิ-
ภาพมากขึ้น โดยตำราในที่นี้หมายถึง หนังสือที่เรียบเรียงหรือเขียนขึ้นอย่างมีระบบเพื่อใช้ในการ
เรียนการสอนตามหลักสูตรในกระบวนวิชาที่เปิดสอนหรือสอบไล่ โดยได้รับอนุมัติให้จัดพิมพ์จาก
มหาวิทยาลัย

การพิจารณาตำราที่สมควรจะได้รับเงินรางวัลสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยจะมีคณะกรรมการ
ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในสายวิชานั้น ๆ จำนวน 3-5 คน เป็นบุคคลภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
ร่วมกัน ซึ่งตำราเล่มใดผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จะได้รับรางวัลเป็นเงินในการพัฒนา
ตำรา เพื่อคุณภาพเล่มละ 20,000 บาท และมหาวิทยาลัยยังมีการส่งประกวดตำราดีเด่นประจำปี
จากตำราที่ผ่านการพิจารณา ซึ่งผู้ได้รับรางวัลตำราดีเด่นประจำปี จะได้รับรางวัลเป็นเงินเล่มละ
40,000 บาท (มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2525)

โครงการพัฒนาตำราของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนอกจากจะมีระเบียบในการให้เงิน-
สนับสนุนตำราดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีการส่งเสริมงานแปลตำราอีกด้วย โดยอาจารย์ท่านใดเห็นว่า
หนังสือต่างประเทศเล่มไหนเหมาะสมกับสาขาวิชาของตนก็สามารถขอแปลโดยทำหนังสือถึงมหาวิทยาลัย
ทางมหาวิทยาลัยจะขอลิขสิทธิ์ไปยัง USICA ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ขออนุญาตแปลตำราระหว่าง
ประเทศ โดยปกติแล้วหนังสือที่ขออนุญาตแปลผ่านมูลนิธิกัน ทาง USICA จะไปติดต่อสำนักพิมพ์ที่มีลิขสิทธิ์
ในหนังสือเล่มที่ขอแปล ทางมหาวิทยาลัยจะไม่เสียค่าลิขสิทธิ์ ยกเว้นบางสำนักพิมพ์ที่ต้องการค่า-
ลิขสิทธิ์ของหนังสือเล่มนั้นทางมหาวิทยาลัยจะเป็นผู้ออกค่าลิขสิทธิ์นี้ให้ (พัฒน์ น้อยแสงศรี, สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีฝ่ายตำราทำหน้าที่จัดพิมพ์ โดยในปีปัจจุบันจ้างโรงพิมพ์ภายนอก
พิมพ์ตำราที่ใช้ในการสอนโดยใช้วิธีการจัดประมูลราคา และจัดจำหน่ายตำราดังที่ได้กล่าวแล้วว่า
ตำราเล่มใดจะจัดพิมพ์ต้อง เสนอฝ่ายวิชาการ เพื่อพิจารณาอนุมัติล่วงหน้า ส่วนการดำเนินงานในการ

สตรีทขึ้นอยู่กับฝ่ายตำรา ซึ่งที่เป็นอยู่มักมีปัญหาและอุปสรรคมาก ฝ่ายวิชาการจึงเห็นว่าเท่าที่ผ่านมาฝ่ายตำราไม่ได้พัฒนาให้ก้าวหน้าเท่าที่ควร จึงได้ตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่โดยเรียกชื่อว่า "ฝ่ายสื่อการสอน" ซึ่งจะเป็นฝ่ายที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการดำเนินการผลิตตำราอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ฝ่ายตำราขึ้นอยู่กับฝ่ายสื่อการสอน ฝ่ายสื่อการสอนจะได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการและเข้าดำเนินการประมาณเดือนพฤษภาคม 2528 นี้ (พจน์ น้อยแสงศรี, สัมภาษณ์)

โครงการตำรามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยที่เพิ่งจะเริ่มจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2521 และเปิดรับนักศึกษาเป็นครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา 2523-2524 ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของผู้ที่ประสงค์จะได้รับโอกาสในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาซึ่งมีจำนวนมากขึ้น เป็นการช่วยให้ประชาชนได้มีโอกาสศึกษาระดับอุดมศึกษาได้อย่างกว้างขวาง และช่วยให้การศึกษาผู้ใหญ่แก่ผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้วให้ได้มีโอกาสเพิ่มพูนวิทยฐานะ อันเป็นส่วนของการศึกษาตลอดชีพ และเป็นการให้การศึกษาก่อนทุกชั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และพัฒนาคุณภาพของประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งเป็นการขยายโอกาสในการศึกษาต่อสำหรับผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดยที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัย "ระบบเปิด" (Open University) การเรียนการสอนจะแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นคือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจะไม่มีชั้นเรียนเป็นของตนเอง แต่จะมีศูนย์บริการประจำภูมิภาคของมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ให้บริการทางวิชาการแก่นักศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยจะจัดระบบการเรียนการสอน การถ่ายทอดสาระทางวิชาการ และประสบการณ์ในรูปแบบที่สะดวกและง่ายต่อการศึกษาด้วยตนเอง โดยจะจัดบทเรียนชุดต่าง ๆ ไว้ในรูปของชุดการสอน ซึ่งเป็นบทเรียนที่ถ่ายทอดโดยสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ กล่าวคือ สื่อหลัก ได้แก่ สิ่งพิมพ์ประเภทตำรา แบบฝึกปฏิบัติ คู่มือการใช้รายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เอกสารคำสอนทางไปรษณีย์ ฯลฯ นอกนั้นเป็นสื่อเสริม คือ รายการวิทยุ โทรทัศน์ และอาจารย์ผู้สอนบททวนซึ่งประจำอยู่ตามศูนย์บริการประจำภูมิภาคทั่วประเทศ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2521 : 6) นอกจากนั้นแล้วมหาวิทยาลัยยังจัดบริการนักศึกษาโดยการจัดในห้มี "มุม มสธ." ขึ้นตามห้องสมุดของกรมการศึกษานอกโรงเรียนตามจังหวัดต่าง ๆ อีกด้วย เอกสารการสอนในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักของมหาวิทยาลัยมีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลต่อการเรียนการสอนอย่างมาก เอกสารการสอนหรือตำราต่าง ๆ จึงมีวิธีการผลิตและจัดทำในรูปแบบ

ที่นักศึกษาสามารถเรียนได้โดยตนเอง ฉะนั้นงานการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีจึงต้องมีลักษณะที่แตกต่างไปจากมหาวิทยาลัยอื่นโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ ต้องเร่งรัดการผลิตตำราภาษาไทยให้ทันกับการใช้งานในระยะเวลายาวนานจำกัดตามชุดวิชาต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา ซึ่งชุดวิชาในที่นี้หมายถึง เอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติ และวัสดุการศึกษาที่จัดทำขึ้นเป็นชุด ซึ่งมีเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีค่าไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิตภาค เอกสารการสอนเหล่านี้เปรียบเสมือนครูผู้สอนที่จะต้องไปอยู่กับนักศึกษาตลอดการศึกษา ฉะนั้น การสร้างตำราภาษาไทยเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ดังกล่าว่าแล้วว่าสื่อสิ่งพิมพ์จัดเป็นสื่อแกนกลางและเป็นสื่อหลักของระบบการเรียนการสอนทางไกลที่มีความสำคัญยิ่ง มหาวิทยาลัยจึงหาวิธีการในการผลิตชุดวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงสุด โดยมหาวิทยาลัยกำหนดให้สำนักวิชาการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร การสอนการวิจัย การแต่งตำรา การเตรียมการสอนในรูปที่ต้องใช้สื่อการสอนเป็นหลักนั้น เป็นผู้รับผิดชอบในการติดต่อประสานงานการเขียนตำรากับสาขาวิชาต่าง ๆ ภายใต้ นโยบายของมหาวิทยาลัยซึ่งกำหนดโดยสภาวิชาการ ซึ่งอาจเขียนแผนผังโครงสร้างการบริหาร ได้ดังนี้

(ในสำนักเทคโนโลยีการศึกษา)

ในการผลิตเนื้อหาของชุดวิชาต่าง ๆ มหาวิทยาลัยให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ เรียกว่า "คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา" คณะกรรมการนี้จะทำหน้าที่ควบคุมการเขียนเอกสารการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย นักวิชาการด้านเนื้อหา 5 คน นักเทคโนโลยีการศึกษา 1 คน นักวัดผลการศึกษา 1 คน ประธาน 1 คน กรรมการและเลขานุการอีก 1 คน (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 2523 : 18) ดังนั้นการดำเนินการในลักษณะเช่นนี้ทำให้มีผู้ร่วมผลิตหลายคนในแต่ละชุดวิชา เป็นการแบ่งความรับผิดชอบออกไปตามความถนัดของแต่ละบุคคล นอกจากนี้แล้วคณะกรรมการฯ สามารถคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถจากแหล่งต่าง ๆ เข้าร่วมผลิตชุดวิชาได้ทำให้สามารถผลิตตำราที่มีประสิทธิภาพและเป็นการระดมทรัพยากรมนุษย์อย่างได้ผล

คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิทยามีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิทยาร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดรายละเอียดของการเขียนและกำหนดตัวผู้เขียน
2. ผู้เขียนเสนอตำราที่เขียนต่อคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาเพื่อพิจารณาร่วมกันในที่ประชุม ในขั้นตอนนี้อาจมีการแก้ไขปรับปรุงแล้วแต่มติที่ประชุม
3. หลังจากที่ยุ้เขียนแต่ละหน่วยได้เขียนเสร็จแล้วจะนำหน่วยต่าง ๆ มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องต่อเนื่องถูกต้องร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง เรียกว่า "การประชุมเข้ม"
4. หลังจากการประชุมเข้มก็จะนำกลับไปแก้ไข
5. หลังจากแก้ไขปรับปรุงแล้วจึงส่งให้ฝ่ายการพิมพ์ดำเนินการจัดพิมพ์ในรูปแบบเล่มที่กำหนดต่อไป

ทั้งนี้โดยประธานกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาและบรรณาธิการประจำชุดวิชาจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการต่าง ๆ โดยปกติระยะเวลาในการดำเนินการเป็นระยะเวลา 1 ปี แต่อาจมากหรือน้อยกว่าเวลาที่กำหนดแล้วแต่ความจำเป็น หน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยจะมีส่วนร่วมในการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยเกือบทั้งสิ้น กล่าวคือ

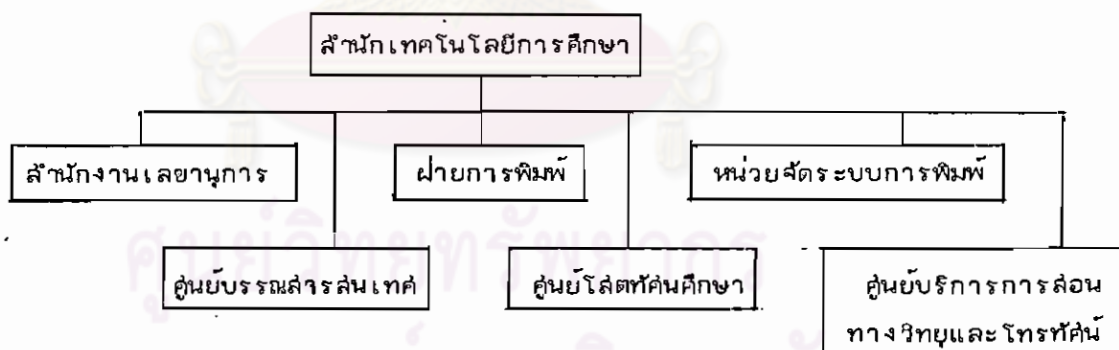
1. สำนักวิชาการ ทำหน้าที่ประสานงานการเขียนตำรา
2. สาขาวิชา ทำหน้าที่เขียนและควบคุมคุณภาพของเนื้อหา
3. สำนักเทคโนโลยีการศึกษา ทำหน้าที่ช่วยในการทำให้ตำราเป็นสื่อที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ และทำหน้าที่ผลิตสื่อวิทยุ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และเทปตลับ
4. สำนักทะเบียนและวัดผล รับผิดชอบด้านการวัดผลในเอกสารการสอน
5. สำนักบริการการศึกษา รับผิดชอบในการจัดการสอนเสริมและการจัดส่งตำราให้นักศึกษา และการเผยแพร่สิ่งพิมพ์
6. ฝ่ายการพิมพ์ ทำหน้าที่จัดพิมพ์ตำราต่าง ๆ

โดยวิธีดังกล่าวข้างต้นทำให้มหาวิทยาลัยสามารถผลิตตำราภาษาไทยเป็นผลสำเร็จอย่างมาก และภายในระยะเวลา 7 ปี สามารถผลิตชุดวิชาได้กว่า 150 ชุดวิชา (วันชัย ศิริชนะ, สัมภาษณ์)

ในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เขียน มหาวิทยาลัยให้ในลักษณะการเหมาจ่ายหรือเป็นการซื้อลิขสิทธิ์อย่างถาวรในอัตราหน่วยละ 12,000 บาท ซึ่งในหนึ่งชุดวิชาจะมี 15 หน่วย แต่ละหน่วยจะมีความยาวประมาณ 60-80 หน้า และถ้ามีการแก้ไขปรับปรุงชุดวิชาใดผู้เขียนก็จะได้รับค่าตอบแทนทุกครั้ง ซึ่งนับว่าอัตราในการจ่ายค่าลิขสิทธิ์อยู่ในเกณฑ์ที่สูงพอสมควรที่จะดึงดูดให้มีผู้สมัครใจเขียนได้

มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณแผ่นดินในการดำเนินการประมาณร้อยละ 20 ส่วนอีกร้อยละ 80 ได้จากค่าลงทะเบียนและค่าวัสดุการศึกษาทั้งสิ้น จากรายได้นั้นของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจัดเป็นงบประมาณในการดำเนินการจัดทำตำราของมหาวิทยาลัย โดยให้สำนักวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบของงบประมาณด้านการเขียนเนื้อหา และฝ่ายการพิมพ์รับผิดชอบด้านการจัดพิมพ์ ซึ่งเป็นการแยกกันอยู่ แต่ก็เพื่อวัตถุประสงค์อันเดียวกันคือให้ได้อะไรมาซึ่งตำราซึ่งเป็นสื่อการสอนหลักของมหาวิทยาลัย

ในการจัดพิมพ์เอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยทั้งหมดอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายการพิมพ์ ซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยงานหน่วยหนึ่งในสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งมีโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการในสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ดังนี้

จากแผนภูมิข้างต้นจะเห็นการสัณฐานงานในสำนักเทคโนโลยีการศึกษาโดยภาพรวม มีฝ่ายการพิมพ์ทำหน้าที่รับผิดชอบทางด้านเทคนิคต่าง ๆ ของการผลิตสิ่งพิมพ์ทุกชนิดของมหาวิทยาลัย โดยดำเนินงานร่วมกับกองผลิตของมหาวิทยาลัยในการจัดจ้างและจัดหา

มหาวิทยาลัยมีหน้าที่จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตามรายการข้างล่างนี้โดยจะต้องจัดพิมพ์ต่อเนื่องกันตลอดทั้งปี และในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันกับการใช้งานในแต่ละภาคการศึกษา ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและต้องการความคล่องตัวในการดำเนินการสูง จึงจะสามารถปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

1. เอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติ
2. เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ
3. ระเบียบการรับสมัครและลงทะเบียนเรียน
4. เอกสารการรับสมัครและลงทะเบียนเรียน
5. คู่มือนักศึกษา
6. หลักสูตรการศึกษา
7. ข่าว มสธ. และจดหมายข่าว
8. เอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ
9. เอกสารและแบบพิมพ์ทางราชการต่าง ๆ
10. ชื่องาน และวัสดุบรรณารักษ์ทุกชนิด

ขั้นตอนการดำเนินงานผลิตสิ่งพิมพ์ดังกล่าวข้างต้น เริ่มจากหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ที่ต้องการใช้สิ่งพิมพ์ เช่น สำนักวิชาการ สำนักทะเบียนและวัดผล สำนักบริการการศึกษา สำนักเทคโนโลยีการศึกษา และสำนักงานอธิการบดีจะแจ้งความประสงค์ขอผลิตสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มายังฝ่ายการพิมพ์ ฝ่ายการพิมพ์จะเป็นผู้ดำเนินการทางด้านเทคนิค กำหนดรูปแบบ คุณภาพ ราคา และมาตรฐานต่าง ๆ แล้วให้กองพัสดุดำเนินการจัดซื้อ สดล้างต่อไป หลังจากนั้นฝ่ายการพิมพ์จะเป็นผู้ติดตามและควบคุมกระบวนการทั้งหมดจากโรงพิมพ์ต่าง ๆ ที่มารับจ้างพิมพ์งานของมหาวิทยาลัย ซึ่งในแต่ละปีมีประมาณ 40-50 โรงพิมพ์ การที่มหาวิทยาลัยต้องดำเนินการว่าจ้างโรงพิมพ์ของราชการและเอกชนจำนวนมากเช่นนี้เพราะมหาวิทยาลัยไม่มีโรงพิมพ์ของตนเอง ฉะนั้นงานของฝ่ายการพิมพ์จึงมากกว่าปกติเพราะต้องติดต่อประสานงานทั้งในหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภายนอกอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ได้งานพิมพ์ออกมารวดเร็ว ถูกต้อง และประหยัด การควบคุมคุณภาพและงานด้านเทคนิคการพิมพ์จึงต้องกระทำอย่างใกล้ชิดและรวดเร็ว แต่โดยที่มีภาระงานมาก และเป็นหน่วยงานขนาดเล็กจึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่ามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชาเป็นสถาบันอุดมศึกษาในระบบเปิด ผู้เรียนไม่ต้องการเข้าชั้นเรียน การศึกษาของนักศึกษามาจากสื่อต่าง ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดเตรียมไว้ให้ และสื่อเหล่านี้สื่อสิ่งพิมพ์นับเป็นสื่อหลักในระบบการสอนทางไกลที่สำคัญมากที่สุดสำหรับนักศึกษา ซึ่งปริมาณการผลิตสิ่งพิมพ์เอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยจะเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีผันแปรตามจำนวนนักศึกษา ซึ่งคาดว่าเมื่อสิ้นแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 5

(2525-2529) แล้ว มหาวิทยาลัยจะมีนักศึกษาทั้งสิ้นประมาณห้าแสนคน นอกจากภาระงานดังกล่าวมาแล้ว มหาวิทยาลัยยังมีภารกิจที่จะต้องคัดสรรตำราหรือเอกสารทางวิชาการที่มีคุณค่ามาคัดพิมพ์ เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้ศึกษาประกอบเพื่อเพิ่มพูนคุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานที่มีกำลังและความสามารถพอที่จะรับภาระนี้ได้ ฉะนั้นในปี พ.ศ. 2527 มหาวิทยาลัยจึงได้ดำเนินการที่จะขอยกฐานะของฝ่ายการพิมพ์ สำนักเทคโนโลยีการศึกษาขึ้นเป็น สำนักพิมพ์ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

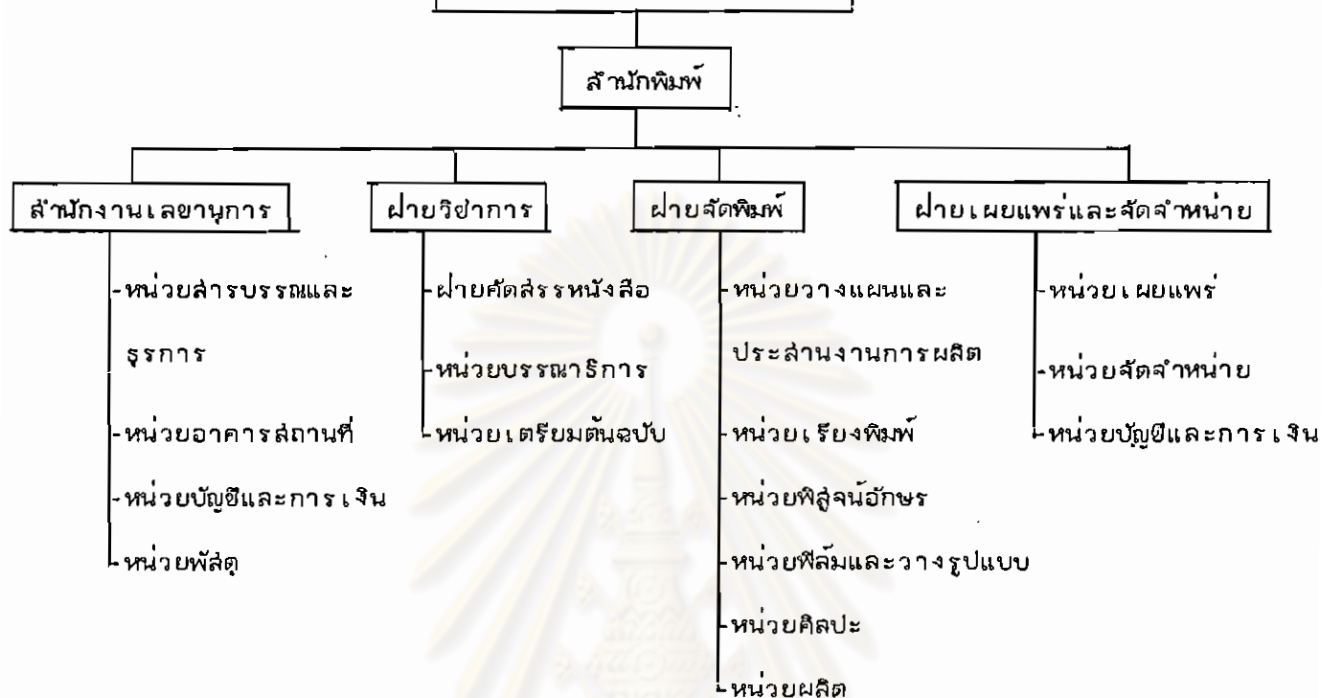
1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการคัดพิมพ์เอกสารการสอนและสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพอันจะเป็นผลให้สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยมีคุณภาพดีขึ้นและราคาถูกลง
2. เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการโดยการคัดสรรผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าทั้งในด้านงานแต่งตำรา งานเรียบเรียง งานแปล งานวิจัย หรือเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ ที่หายากแล้วคัดพิมพ์เผยแพร่และอนุรักษ์ไว้ เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา และค้นคว้าต่อไป ซึ่งผลงานเหล่านี้หากไม่ได้รับการอนุรักษ์แล้ว อาจสูญหายไป
3. เพื่อส่งเสริมภารกิจของมหาวิทยาลัยในด้านการส่งเสริมวิชาการ โดยเฉพาะการผลิตตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพและราคาถูก
4. เพื่อเผยแพร่สิ่งพิมพ์ทางวิชาการประเภทต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดทำขึ้นให้นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้นในลักษณะของบริการทางวิชาการที่ให้แก่สังคม
5. เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการคัดพิมพ์และเผยแพร่เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

(ตามที่เสนอขอจัดตั้ง พ.ศ. 2527)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

โครงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อรองอธิการบดีฝ่ายปฏิบัติการ มีผู้อำนวยการสำนักพิมพ์เป็นผู้บริหารงานภายในสำนักพิมพ์ ซึ่งสำนักพิมพ์จะประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. สำนักงานเลขานุการ มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไป ทั้งงานสารบรรณ งานธุรการ งานบุคคล งานบัญชี งานการเงินและงบประมาณ งานพัสดุครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ การบริหารด้านงานพิมพ์ดีด ตลอดจนอำนวยความสะดวกและประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกสำนักพิมพ์

2. ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิชาการของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ดังนี้

2.1 คัดสรรงานการแต่งหรือแปลตำราที่มีคุณภาพดี เพื่อพิมพ์เผยแพร่และใช้เป็นหนังสือประกอบการศึกษาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้ศึกษานอกเหนือจากเอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติประจำวิชา

2.2 คัดสรรงานทางวิชาการที่มีคุณภาพและมีคุณค่า เหมาะสม เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่และอนุรักษ์ไว้เป็นบริการทางวิชาการแก่สังคม

2.3 ควบคุมคุณภาพและดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารการล่อน แบบฝึกปฏิบัติและ เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ตามที่สาขาวิชาต่าง ๆ ได้ดำเนินการแต่งหรือสัดเขียนไว้ตามหลักสูตร ของมหาวิทยาลัย

2.4 ดำเนินการงานบรรณาธิการของชุดวิชาและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

2.5 สัคเตรียมต้นฉบับของเอกสารการล่อน แบบฝึกปฏิบัติและเอกสารทาง วิชาการอื่น ๆ ร่วมกับผู้เขียนก่อนส่งให้ฝ่ายจัดพิมพ์ดำเนินการ

3. ฝ่ายจัดพิมพ์ หน้าที่ของฝ่ายจัดพิมพ์ดังนี้

3.1 ดำเนินการออกแบบและจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตามความต้องการของ มหาวิทยาลัยและทางราชการ

3.2 ดำเนินการสัคจ้างพิมพ์จากภายนอกในกรณีที่โรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัย ไม่สามารถดำเนินการได้

3.3 ควบคุมและรับผิดชอบงานเทคนิคการพิมพ์และกระบวนการผลิต

3.4 เป็นที่ปรึกษาด้านการพิมพ์ การออกแบบสิ่งพิมพ์และการใช้วัสดุในการพิมพ์ ของมหาวิทยาลัย

4. ฝ่ายเผยแพร่และสัคจำหน่าย หน้าที่ของฝ่ายเผยแพร่และสัคจำหน่ายมีดังนี้

4.1 เผยแพร่เอกสารสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยให้แพร่หลาย เพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อสังคมและนักศึกษาโดยทั่วไป

4.2 สัคจำหน่ายเอกสารการล่อนและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัย สัคพิมพ์ขึ้นให้กับนักศึกษาและประชาชนทั่วไปในราคาอ้อมเยา

4.3 สัคหาเอกสารการล่อนและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่มีคุณภาพเพื่อ จำหน่ายให้แก่ักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยเพื่อ เป็นบริการทางวิชาการ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช 2528)

จากการที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชได้มีการ สัคตั้งสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัย ขึ้นนี้จะช่วยทำให้สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นสื่อหลักมีคุณภาพและมาตรฐานดียิ่งขึ้น ทำให้คุณภาพของสิ่งพิมพ์และ เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ทางการศึกษาดีขึ้น เพราะสามารถกำหนดมาตรฐานและควบคุม ได้อย่างใกล้ชิด และยังสามารถให้บริการเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ที่มีคุณค่าต่อักศึกษาและประชาชนทั่วไป ได้อย่างกว้างขวาง และในราคาที่ประหยัดยิ่งขึ้น